

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 232 (3394) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Erősen felfegyverzett, megbízható csapatokat vont össze az argentin kormány Buenos Aires közelében

Forradalmi jelenségek Argentínában. Fokozódott a szovjet támadó tevékenysége a keleti arcvonalon

A Négus nem ismeri el hadviselő félnek a Badoglio-kormányt

Newyorkból jelentik: (B. T.) A Newyork Times jelenti Buenos Airesből, hogy Argentínában nagy nyugtalanság tapasztalható. A kormány a főváros közelében erősen felfegyverzett megbízható csapatokat vont össze. A rendőrséget 50 százalékkal megerősítették. A megbízhatatlan tisztviselőket áthelyezték. Számos politikailag megbízhatatlan embert letartóztattak. A külföldi újságírók és más gyanús személyiségek telefonbeszélgetéseit szigorúan ellenőrzik.

Uj áttörési kísérletet indított a szovjet a szmolenszki szakaszon

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI katonai munkatársa azt írja, hogy a keleti harctéren a szovjet támadótevékenység ismét fokozódott, de megállapítható, hogy nagyobb támadó megmozdulások arányait sehol sem érte el. A keleti harctéren az elmúlt 24 órában két különösen érdekes jelenség volt tapasztalható. A német ellentámadások a Gomeltől délre levő terü-

letről kiterjedtek egészen a Dnyeper középső folyásáig és a szovjet támadások sulypontja a Melitopolj és Zaporozje közötti területre áthelyeződött a Szmolenszki nyugatra levő részre. A szmolenszki szakaszon újabb áttörésre irányuló csata folyik. A szovjet nagy erőket, főként harckocsit és repülőgépeket vetett be. Itt és a legtöbb más szakaszon is a harcokat a német ellenállás további megkeményedése

jellemzi, bár még meg kell várni, vajon főbből van-e szó. Mint időben elhatárolt jelenségről. Mindenesetre a német hadvezetés önszántából délen ismét elrendelt egy lépést visszafelé, amikor kiűritette Zaporozsjet, amely a németekre nézve nyilvánvalóan ideiglenes jellegű állás volt. A melitopolji kemény harcok arra mutatnak, hogy a szovjetnek nem könnyű ezen a szakaszon elérni azt az állást, amelyet még az esős időszak előtt meg kell szereznie. Támadásai azonban már itt sem olyan hevesek, mint néhány nappal ezelőtt.

Egyébként az elmúlt hetek harcaiban új szovjet alakulatok az egész keleti harctéren nem szerepeltek. Illetékes német katonai körök a képzetet szüleményeinek nevezik azokat az ellenséges jelentéseket, amelyek szerint a nyári és a szovjet haderő között ugynevezett közbelső hadsereg is van.

Nagy eredményeket érnek el a német vadászok a négymotoros bombázók ellen

Berlinből jelentik: (B. T.) Német katonai szakértők szerint a németek a Schweinfurt ellen intézett amerikai bombázás alkalmával a négymotoros bombázók ellen általában és viszonylag eddigi legnagyobb eredményüket érték el, amit az új fegyvereknek tulajdonítanak. Rámutatnak arra, hogy a német vadászok ágyú sokkal erősebbek és nagyobb robbanóerejűek mint az ellenségé.

Németország már hosszabb ideje azon van, hogy légifegyverkezésének súlyát vadászgépek építésére helyezze. Az a

terv, amelynek előkészítése már hónapok óta folyik, most kezd megvalósulni és már hatása mutatkozik. A jelek azt mutatják, hogy kezdenek felülkerekedni a támadásokon.

Az angolszász bombázók elleni harc legnagyobb erővel történő megerősítése ellenére a német hadvezetés egy pillanatra sem hanyagolja el az előkészületet a régebben bejelentett megtorlásra. Katonai körökben ismét hangoztatták, hogy ennek a megtorlásnak a megvalósítása egyre jobban közeledik.

Amszterdami jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat szerint Pandith Cundra a calcuttai nemzeti védelmi tanács tagja az indiai éhínségről szerzett benyomásairól így nyilatkozott:

— Azok a látomások, amelyeket Calcuttában és környékén átéltem, egész életemben kísérteni fognak. A jelenetek, melyeknek szemtanúja voltam, egyszerűen leírhatatlanok. Elég megemlítenem, hogy Condaiban az egyik nyugatbengáliai városban, melyet nyugodtan nevezhetünk a holtak városának, az egész lakosság a halál karmaiban vergődik. A város utcáin mindenfelé az éhenhaltak hullái fekszenek.

Behívják az 1924—25. évfolyamú olasz ifjakat

Chiasso. (Bud. Tud.) A németek és a fasiszta köztársasági hatóságok erősen folytatják az olaszok toborzását. Graziani tábornagy, a Mussolini kormány védelmi minisztere és Rommel, valamint Kesselring vezértábornagy felhívásokat és rendelkezéseket adtak ki az olaszoknak az olasz, illetve a német hadseregbe való jelentkezésére. Pénteken közölték, hogy a fasiszta védelmi minisztérium elhatározása értelmében valamennyi 1924-ben és 1925-ben született ifjút behívják. A behívás november 15-én kezdődik.

Tengeri csata a holland partok előtt

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: Szombatra virradó éjszaka a holland partnál Schweringen előtt német partbiztosító hajók és öt brit gyorsnaszád között tengeri ütközet alakult ki, amely rövid ideig tartott. A német hajók együttes támadást indítottak az ellenséges hajók ellen. Egy angol gyorsnaszádot több találat ért, kigyulladt és elsüllyedt. A többi ellenséges naszád erre visszafordult és mesterséges köd védelme alatt eltűnt. A német hajók semmiféle kárt sem szenvedtek.

Washington. (Bud. Tud.): Az Egye-

sült Államok felsőházában javaslatot terjesztettek be arról, hogy a háború idejére adjanak menedéket 100.000 olyan menekültnek, akinek a tengelyhatalmak államaiból vallási és faji okokból kellett távoznia.

Haile Selassie nem ismeri el hadviselőnek a Badoglio kormányt

Amszterdami jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat jelenti: Haile Selassie nem volt hajlandó elismerni közös hadviselőfélnek a Badoglio kormányt.

Nagy idők, nagy gondolatok

Írta: MOLNÁR JÁNOS

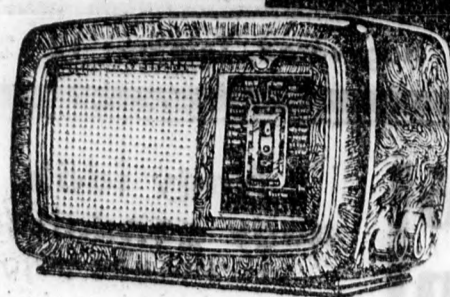
Történelmethordozó emberiség vagyunk. Akár tetszik, akár nem, az idők sodrában abba a mélységbe vagy magasságba kerülünk, amelyben minden kicsinyesség a semmihez vezet és minden önzés a szegénytelen meghélyezésbe ejti előbb vagy utóbb számító alanyát. Keresztekkel rakva az élet és nekünk hordanunk kell a keresztet. Ugy találkoztunk a kereszttel, mint a kálvárián uton került vele szembe Simon és a húzódozás ellenére vinnie kellett a keresztet. A megváltás nagy művébe értékékként kapcsolódott cselekedete, amint a viharverte páracepp is jelent valamit zuhanásával a tengerben.

Az egyház feje az Actio Catholica életrehívásával is figyelmeztetni akarta a világ katolikusait a történelmi időkre. Ezekben az időkben piszlicsári pepecseléseknek nincs helye. Aki még most is ilyenekben merítené ki erejét, azon keresztülgázol az idő s kicsinyes létének még emléket is hideg észrevételenséggel nyeli el. Súlyos tévedés volna ezért a katolikusok részéről, ha az Actio Catholica valamely egyesületesdi életet keresnének vagy látnának, amelynek keretében sokszor emberi hiúságot legyezgető elhelyeztettségek vagy porhintésszerű s éppen ezért kicsinyes versengések húzódnak meg.

„Kíméne a magvető” — olvasom a Krisztus példázatát. Nagy idők voltak, sőt az idők teljével jelöli meg a történelem a kort, amikor Krisztus a földre jött. És ajkán hangzik el a magvetésnek amennyire természetes, annyira nagy gondolata. A magvetés a termékenyítésnek teremtő művészetét jelenti. Jövőjének minden reális számítását és reményének liktető valóságát építi ebbe a magvető. Munkájánál már sejtje az élet fennmaradásának lehetőségét és szívében azok a hurok indulnak feszülébe, amelyeket a zöldelésbe szökkenő mező feletti csicsérgő madarak éneke érint meg. Csodálatosan isteni gondolat üti meg az ember füleit a krisztusi példázatban.

És a katolikus élet minden korban megértette a magvetésnek isteni gondolatát. Munkája mindig az volt, hogy termékenyítő gondolatokat adjon a megtevődött vagy a süllyedésbe merülő világnak. És a világ újraszületést, romok felett új életet a katolikus gondolatokból merített. Ki képes kellően mérlegelni azt az erőt, amely a régi pogány világnak végkimerülésekor teljes összeomlás felett teremteni tudott új életet? A kereszténységnek hatalmas megindulása volt ez. A katolikus tömeg rádöbbenve arra a felbecsülhetetlen adományra, amelyet juttatni tudott a népvándorlás förtelmes viharában az emberi kultúrának, midőn az emberiség vad indulatait megfékezve megdönthetetlen alapjait rakta le Európának? Miért nem tud felkészenni a mai katolikus élet egy Aszisi Szent Ferenc nagyságának, aki az emberi önzésnek és a judásai kapzsiságnak szegénytelen világában századok

Tegnap:
technika a művészetben.

Ma:

művészet a technikában

PHILIPS RÁDIO

királyainak és megcsodálta hadvezérei-
nek túlélniadásával adott olyan fordul-
latot a világ áramlatának, amely a tel-
jes elsüllyedéstől mentette meg az em-
beriséget? Magvetések voltak itt. Ter-
mekenyítő gondolatok sugároztak szét
a világban. A nagy idők követelték a
nagy gondolatokat és a nagy gondol-
atok a katolikus élet arzenáljából min-
dig előkerültek.

Az Actio Catholica sugározta szét
magyar földön a nagy gondolatot, a
diakotthonok ügyét. Miért éppen most?
Miért éppen ma, amikor ezernyi köve-
teléssel áll eléünk az élet? Miért szapo-
ritja a gondolat, amelyek elviselhetet-
len erővel nyomják a vállakat és teszik
ráncozottabbá a küzdelmes emberi arco-
kat? Ime a kicsinyes lelkek kérdései.
A meg nem értés bombaszagú szilánk-
jai az ilyen kérdések. Látjuk a nagy
időket. Hordozzuk vállainkon minden
döbbenetes terhét ezeknek az időknek.
Hát nem ébredünk rá, hogy a nagy idők
követelik a nagy gondolatokat?

Csak a katolikus élet volna a súlyta-
lanság, amely a nagy időkben képtelen
lenne kitermelni a nagy gondolatokat és
végrehajtani a megérlelésig ezeket a
gondolatokat? Ha a katolikus élet nem
képes átmenteni mai értékeit a jövő-
viharokon túl megjelenő életbe, önké-
zével ásta meg a sírját és tette a jövő-
dő történelem mérlegére jelen életének
minden síváráját. Katolikus fiatal-
gunk megmentése a katolikus gondo-
latnak a lelkiismeretbe vágó kérdése.
Minden katolikus felel a jövő katolikus
életért. Nálunk egyeztet magyar földön
késztetés a felelősség, hiszen drága ha-
zánk jövőjének az arculata a nagy több-
ségben katolikus tömeg időmegértő
magatartásától függ.

Ma a templomok pereclénynek esengé-
sei figyelmeztetnek a diakotthonok
ügyével kapcsolatos katolikus kötele-
ségre. Áldozatot jelent különösen ma
az adomány. Áldozatok nélkül azonban
nincs elevensége az életnek. Minden
katolikus mérlegelje az idők szavát, ha
ma a persely felé nyújtja a kezét. Az
országos gyűjtés eredménye nemcsak a
magyarság többségének eleven erejét
mutatja meg, hanem a magyar feun-
maradásnak a lelkek mélyén égő vágyá-
ról is világos tanúságot tesz.

Ujból lehet téli ruhaneműt küldeni a hadművelési területre

Magyar Távirati Iroda jelenti: A
hadművelési területen levő honvédek
és munkaszolgálatosok részére téli
ruhát és övöcikkeket tartalmazó cso-
magok küldését a honvédczérkar
ismét megengedte:

1. Minden személy részére egy
ilyen csomag küldhető.
2. Az elküldés ideje október 25-
től november 6-ig tart. Budapesten
csak a versenyutcai 1-es számú post-
ahivatalban és a Vilmos császár-út
16. szám alatt levő postahivatalban
lehet ilyen csomagot feladni. Vidék-
en azonban bármely postahivatalban
lehet ilyen csomagot feladni, de csak
déli 13 óráig.
3. A csomag legfeljebb 10 kilo-
gram súlyú lehet.
4. Kizáróan csak téli ruhát éspe-
dig újat, irhát, mellényt, bekecsot,
bundabélést, téllinget, alsónadrágot,
téli harisnyát, kapcát, szőrmét kö-
tött keztyűt, haskötőt, térd- és ér-
melegítőt, fülvédőt, nyaksált, taka-
rót, kucsmát, vagy hősapkát, eszmi-
cipőt és hópalackot lehet küldeni.
Egyéb tárgyakat a csomagban elhe-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Az ötvenéves férfi.
BELVAROSI: Egy bolond száza csil-
nál.
CASINO: Fráter Lóránd.
KORONA: A varieté csillaga.

lyezni nem szabad, levelet sem sza-
bad mellékelni.

5. A csomagot feladásakor nyitva
kell bemutatni a postahivatal alkalm-
mazottak ellenőrzésére.

6. A csomag burkolata csak zsák,
vagy tartós vászon lehet, melyet a
tartalom ellenőrzése után kell be-
varrni.

7. A csomag szállítást a tábori dij-
szabásnak megfelelően díjazák.

Nyomatékosan felhívják a figyel-
met arra, hogy a csomagoláskor és a
csomag olvasható címzése alkalmával
mindenki pontosan járjon el. A cím-
lap másolatát és a tartalomjegyzéket
a csomagban kell elhelyezni, mert
csak így biztosítható, hogy ép álla-
potban jut el a címzettnek. A téli
ruhanemű-csomag feladásakor nem
kell engedély kék bélyegjegy szerző-
sére. A munkaszolgálatosok hozzá-
tartozói csak akkor küldjenek téli-
ruhanemű tartalmú csomagot, ha a
tábori postacímlet megkapták

Ünnepélyesen avatták fel az ország első tüzérségi kislőterét

Hatalmas munka folyik a „Gábor Aron“ tüzérségi hadapróiskolában

Nagyvárad, okt. 16. Ma délelőtt
avatták fel a „Gábor Aron“ honvéd-
tüzérségi hadapróiskola tüzérségi kislő-
terét, amely az első ilyenmű megvaló-
sítása az ország területén. A felavató
ünnepségre a hadapróiskola meghívta
a város és a vármegye vezetőségét, vala-
mint a városi törvényhatósági bizottság
tagjait a szakalkommal az iskola
parancsnoka és tanárai megmutatták
a város és a megye képviselőinek azo-
kat a nagyarányú átalakításokat és épít-
kezéseket, amelyeket a hadapróiskolá-
ban a felszabadulás óta végeztek és
amelyek részben még folyamatban van-
nak.

A vendégeket a hadapróiskola parancsnoka fogadta a
Gábor Aron szobor előtt és rövid be-
szédben rámutatott arra, hogy a román-
ok a legteljesebb elhanyagoltságban
hagyták ránk az intézetet, amelyet négy
éves építési terv végrehajtásával épít-
nek újjá, illetve bővítenek ki.

Szavai után a tüzérségi főfelügyelő
képviselője intézett rövid beszédet a
vendégekhez, akik ezután megtekintet-
ték a hadapróiskolát. A vendégek fi-
gyelmét különösen a románai katolikus
kápola és a protestáns imaterem von-
ta magára, amelyek felszentelése, ille-
tőleg felavatása vasárnap fog megtör-
ténni. De bámulattal és elismeréssel
szemlítették a gyönyörű tantermet, a
patyolat-tiszta hálótermeket, a szertára-
kat, a tüzérségi szakoktatás legkor-
szerűbb eszközeit, továbbá a torna- és
vívótermeket, sőt a konyhát is, ahol a
rend és tisztaság valóban elképzelhe-
tetlen méretű. Aztán köréérták a tette-
k a vendégek az egész óriási telepen, amely
az iskola különböző intézményeit, épít-
leteit és berendezéseit foglalja magá-
ban. A főépület közelében hatalmas,
háromemeletes palota építését kezdték
meg az idén, ahol különösen a szak-
oktatás terméi lesznek elhelyezve s ami-
úck emellett szükecsese vált, miután az

iskola növendéklétszámát az eredeti
308-ról 650-re emelték fel. Távobbb
szabadföldöt létesítettek, amely már a
nyáron üzemben volt.

Megtekintették a vendégek a sport-
teret is, ahol éppen különböző sport-
torna- és harci-gyakorlatokat végeztek a
hadapróok százai. Végül teherautókon
a Ternegg Kálmánról elnevezett tüzér-
ségi kislőterre vonultak ki. Itt min-
denekelőtt egy körvédelmi állást védő
harci csoport gyakorlatát mutatták be,
majd megkezdődött a kislőter felava-
tási ünnepélye.

Magá a kislőter egy 92 holdas terület-
ten létesült, amelyet a város ajánlott
fel a hadapróiskolának. Tíz az egy-
hez kicsinyítésben vannak itt különféle
objektumok, házak, templomok, gyár-
rak, hegyek, falvakat jelképező házso-
portok, stb. szétosztottan elhelyezve s az
oktatást ugyancsak kicsinyített ágyúkkal
végzik, amelyek mintáit a tüzérségi fő-

felügyelő Németszöghől hozta el. Most
már Magyarorezágon is gyártatják eze-
ket.

A kislőter, iskolaparancsnok in-
tézett beszédet a megjelentekhez. Vá-
zolta azokat az erőfeszítéseket, ame-
lyeket a honvédtüzérség jelenlegi fő-
felügyelője a tüzérség fejlesztése er-
de-
kben kifejtett. Ebbe a vonalba ille-
kedik bele a szakoktatás fejlesztése,
aminek egyik korszerű eszköze éppen
a tüzérségi kislőter. Az első ilyen kislő-
ter most Nagyváradon létesült.

Beszéde után a tüzérségi főfelügyelő
képviselője, majd a honvédelmi minisz-
ter kiküldötte mondott beszédet, rámu-
tatva a korszerű tüzérségi oktatás je-
lentőségére s ezzel átadta a löteret
rendeltetésének.

Végül a hadapróiskolások cellővő
gyakorlatokat mutattak be három mi-
niatúr ágyúval a löter különböző obje-
ktumaira végezve belövéseket.

Mihalovics tábornok félreállítását követeli az új jugoszláv kormány

Zágrábból jelentik: (MTI) A belgrádi
Nova Vreme tudósítást közlő az Obre-
rováchan megtartott népgyűlésről, me-
lyen Lukics ezredes a valjevoji kerület
előljárója beszédet tartott Mihalovics
partizán tábornak ezéteséséről. Az új
jugoszláv kormány urai Mihalovics
félreállítását követelik és meghívják
a hegyi csapatok másik vezérét, Titot
Kairóba, mert őt kívánják Mihalovics
utódává megtenni a hegyi csapatok ve-
zetésében. Tito viszont azt követeli,
hogy mind Mihalovics, mint emberei
vessék alá magukat a szerbiai kommu-
nista vezetőségnek. Így tehát a bandák
között zűrzavar lett urra. Nekünk arra
is kell gondolnunk — mondotta Lukics
— hogy az erőkben nagyezásban el-

nek olyan emberek, akik akaratauk el-
lenére sodródtak bele az eseményekbe
és ezeknek módot kell adni a visszate-
résre. Kérem az erőkben laó olyan
embereket, akik nem veszítették el jó-
zan belátásukat, hogy követik az iza-
netemet a félrevezetettéknak. Dobáljak
el fegyvereiket és térjenek vissza tűz-
helyekhez.

Elmarad a vasárnapi atlétikai verseny

Lapzártakor érkezett jelentés
szerint a vasárnapra tervezett
nagyszabású atlétikai verseny a
kolozsváriak lemondása folytán
elmarad.

Folytatták a németek támadó tevékenységüket a Pripjet torkolatvidékén

Szomolenszktól nyugatra abbahagylák a bo'sevisták eredménytelen áttörési kísérleteiket

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti a keleti harcok északi és középső szakaszáról: A Pripjet torkolatvidékén a német csapatok folytatni tudták támadó mozdulataikat, noha a bo'sevisták kétségbeesetten védekeztek. Kriesevől nyugatra német gránátosok a szovjetektől visszavettek az előző napon elvesztett két helységet. A bo'sevisták október 14-én is megismételték a Szomolenszktól nyugatra levő térségben áttörési kísérleteiket. Miután azonban 46 harcocsit vesztek, abbahagyták a támadásokat. Az északi szakaszon Nyeveltől északra fekvő térségben a bo'sevisták előretöréseit részben közelharcokban vertük vissza. A leningrádi hekerítőgyűrűben a bo'sevisták ellentámadásai a német főarcvonalak elérése előtt a támadók nagy veszteségeivel összeomlottak.

Repülőköporsókká váltak a legyőzhetetlenek hitt angolszász repülőerődök

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: A csütörtöki légitámadások során az amerikaiak összesen 139, legnagyobb részét négymotoros bombázót vesztek. A német veszteség 17 vadászgép volt.

Délolaszországban az angol-amerikai csapatok október 14-én délután

rikai hajókaravánnal vívott súlyos harcokban 11 hajót süllyesztettek el, összesen 74.000 tonnát, továbbá egy rombolót. Két hajót és egy rombolót torpedóval súlyosan megrongáltak.

Berlin. (MTL.) A Német Távírási Iroda katonai szakértője a schweinfurti légitérben kivívott jelentős német légi győzelemről a következőket írja: A német légvédelem a 300 támadó amerikai bombázónak mindössze másfél óra alatt majdnem a felét lőtte le. Az ellenség által legyőzhetetlennek tartott repülőerődökből repülőköporsók lettek. Ez a támadás az ellenségnek több mint ezretekétségzős válogatott pilótájába került.

Ezek olyan veszteségszázalékok, amelyek már komolyan latba esnek bármilyen nagy tartalékereje legyen is még az ellenségnek.

Berlin. (MTL.) Runstaedt vezérőrnagy — mint a Német Távírási Iroda értesül — a napokban tüzetesen megsemmisítette Franciaország földközi-tengeri partjának védelmét. Az Alpok és Pireneusok között hónapokig tartó munkával erős védelmi rendszert építettek, melynek harci készségéről és ütőerejéről a vezérőrnagy most meggyőződött.

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti. Pelloponnemosz egyik városa ellen angol-szász repülők támadást intéztek.

TE IS ADD ODA PONGYÁIDAT

NE EZZ HAZAFIAS KÖTELESSÉGED

HIVATALOS ARON ÁTVESZŐ

RACZ PÉTER PÁL

KÖZPONTI RAKTÁR: MUSSOLINI-TÉR 28.

IRODA: RIMANÓCZY-U. 6. TEL.: 32-90.

A görög lakosságból hetven ember meghalt, kétszáz súlyosan megszebesült.

Salazar a japán csapatoknak Timor szigetéről való visszavonulását kérte

Töretlen maradt a portugál rendszer eszmei irányvonala az Azori-egyezmény után is — Japánnak is rövidesen hadat üzen a Badoglio-kormány

Tokió. (MTL.) A német kormányhoz hasonlóan a japán kormány is tiltakozást jelentett be Lisszabonban az Azori-szigetekre vonatkozó angol-portugál megegyezés miatt.

Lisszabon. (MTL.) A portugál-magyar viszonyra az újonnan bekövetkezett helyzet eddig nem gyakorolt hatást. A magyarok továbbra is baráti fogadtatásban részesülnek és a portugál sajtó sokat foglalkozik a magyar kérdésekkel. Így például a Voz című lap október 15-iki számában első oldalán ismerteti a magyar Kalot szervezetét.

Lisszabon. (MTL.) Salazar fogadta a japán követet és Timor helyzetéről tárgyalta vele. Ez az Ausztráliától északra levő fontos sziget jelenleg japán megszállás alatt van. Egy további jelentés azt mondja, hogy Salazar a japán csapatok visszavonulását kérte. Japán a sziget fontosságára való tekintettel nem hajlandó eieget tenni a portugál kérésnek.

Helsinki. (MTL.) Az Iltä Sanomat berlini értesülése szerint a Badoglio-kormány hamarosan hadat üzen Japánnak.

Török vélemény az angol-portugál megegyezésről

Lisszabon. (MTL.) Eszmei szempontból Portugáliában semmi változás nem történt. A sajtóellenőrzés továbbra sem engedi megjelenni a szovjet hadijelentéseit. A lapok éppen úgy mint eddig, most sem közölhetnek eszeshozóvá-k-szovjet vonatkozású híreket. A portugál légió továbbra is erősen kommunistaellenes és a lapok rámutatnak arra, hogy a rendszer eszmei irányvonala töretlen marad.

Bukarest. (MTL.) A román sajtó érdeklődésének középpontjában a portugál kérdés áll. A Bukaresti Tagblatt ankarai tudósítója azt a hatást vázolja, amit a portugál-angol egyezmény keltett török politikai körökben. Felelős török politikai tényezők megállapítják, hogy az első

eset a háboruban, hogy semleges állam a saját területén kikötőket enged át a hadviselő felnek. Illetékes török kormánytényezők éppen ezért ezt az eseményt, mint igen nagy horderejű előzményt említik. Emlékeztetnek arra, hogy Törökországtól is kértek már kikötőket és repülőtereket, de a másik hadviselő fél kívánságait Törökország nem teljesítette.

Lisszabon. (MTL.) Kairóból érkező jelentés szerint a szovjet és az egyiptomi kormány között tárgyalás folyik arról, hogy a szovjet Egyiptom területén kereskedelmi légi kikötőket létesíthessen. A szovjet ajánlata szerint ezek a repülőterek elősegítik az Egyiptom és a Szovjet között fennálló kereskedelmi forgalom megnagyobbodását.

London csodálkozik a Pravda cikkén

Stockholm. (MTL.) A Német TI jelenti: A Szovjet Távírási Iroda jelenti, hogy Stalin fogadta Drouid Nelsont, az Egyesült Államok hadi-

ipari ügyeinek vezetőjét. Zürich. (MTL.) A Basler Nachrichten londoni tudósítója jelenti: A Pravda cikke Londonban nem es-

kély csodálkozást keltett. Ha a Pravda hangsúlyozza, hogy a tanácskozá- sok főtárgya a második arcvonal kérdése, nem pedig politikai kérdések, akkor ez semmiképpen sem felel meg a londoni felfogásnak. Londonban ezért feltételezik, hogy a Pravda ebben az esetben nem az orosz kormány nevében beszélt. Ha az előzetes tárgyalásokból az tűnt volna ki, hogy az ország politikai kérdéseket egyáltalában nem akarnak tárgyalni, akkor sem Anglia, sem az Egyesült Államok nem küldötték volna ki minisztereiket politikai szakértőkből álló küldöttségekkel Moszkvába. Ami a „Pravdának” a balti államok határait és közjogi helyzetére vonatkozó megjegyzését illeti, London mindenkor azt a felfogást képviselte, hogy a jövődö határok megállapítására csakis a háboru után kerülhet sor. Nincs ok feltételezni azt, hogy a brit küldöttség vonakodnék ilyen határkérdéseket megvitatni, ha az országok azokat felvetnék.

Tokió. (MTL.) A Német TI jelenti: A Fülöp-szigetek nemzeti tanácsa az elnök rendelete értelmében hat napos ülésre ült össze.

Miért lett öngyilkos Cavallero, volt olasz vezérkari főnök?

Zürich. (MTL.) Az Exchange Telegraph szerint a Badoglio-kormány- nak Londonban nem lesz diplomáciai képviselője. Olaszország polgári érdekeit ezentul is Svájc képviseli.

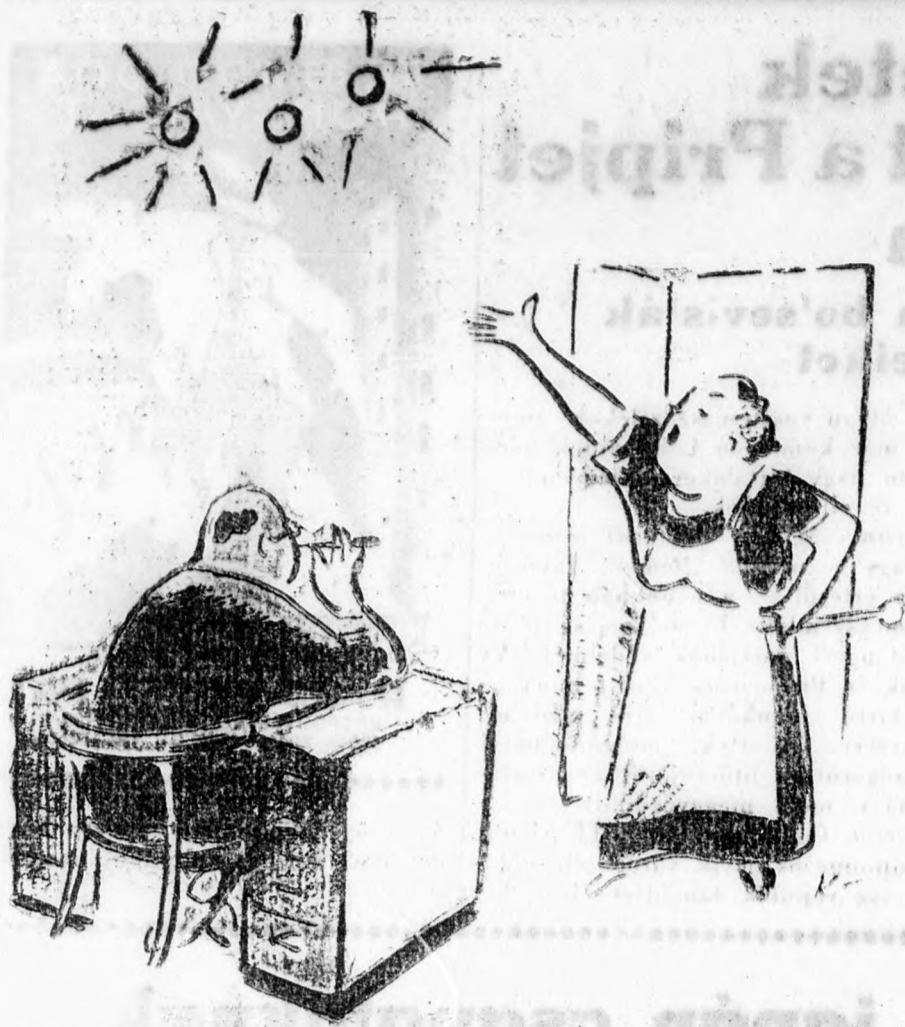
Chiasso. (MTL.) Olasz illetékes helyen most felszínre hozzák Cavallero tábornok volt olasz vezérkari főnök öngyilkosság körülményeit. Eszerint Cavallero öngyilkos lett a fejeveszteséget okozó események szeptember 3-án történt aláírásáról is

Darmol a legelterjedtebb és legrégebbi csokoládés hashajtó. 35 éve milliók használják mert teljesen megbízható, ártalmatlan.

főnyben levő gyalogos és páncélos erőkkel megkezdtek a várt támadásukat a Volturno mentén. Capuánál kétoldalt levő előretolt állásaink ellen. Súlyos és elkeseredett harcok folynak.

Erős amerikai bombázókötelékek esütörtökön megtámadák Schweinfurtot és a lakó- és üzleti negyedekben tetemes károkat okoztak. Német vadász és romboló repülőerődök szállottak velük szembe és heves légi összecsapásban, a légvédelmi tüzés- séggel együttműködve, súlyos veszteséget okoztak nekik. A 250-300 támadó bombázó közül az eddigi jelentések szerint 121-et lőttünk le. Valószínű azonban, hogy a lőtt bombázók száma még ennél is nagyobb.

Német tengeralattjárók angol-ame-

- Miért kell háromnak égnie?
- Igazad van, Tungstamból
egy is elég világos!

erről értesítette a német vezérkart. Emiatt a szövetségeseknek teljesen át kellett dolgozniuk terveiket, a királynak menekülnie kellett, miután a fegyverszüneti szerződést csak

szepetember 20-án akarták nyilvánosságra hozni. Cavallerónak, aki már azelőtt is felügyelet alatt állott, mint egyetlen megoldási módot, az öngyilkossági módot ajánlották.

London, Moszkva és az emigráns kormányok

Bukarest. (MTI.) Az *Actiunea* „az emigráns kormányok feláldozása” című cikkében az emigráns viszonyokkal foglalkozik és többek között a következőket írja:

— Azok a lövések, amelyekkel Tito Mihailovics táborában löttek, úgy látszik, még súlyos következményekkel járnak. Mihailovicsnak ez a pár lövése a jelek szerint nagyon sokba kerül, mert Tito kairói útja arra mutat, hogy London Mihailovicsot feladta. Ez egyben azt is igazolná látszik, hogy London Moszkvának újabb engedményeket tett.

A *Curentul* ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik és ezeket írja:

— Minél inkább közeledik a moszkvai konferencia napja, annál nagyobb nyugtalanság látható az emigráns kormányok körül. Moszkva befolyása napról-napra nő. Ezt mutatják az események is. Mihailovics helyére Moszkva exponense, Tito került. Tito, Péter király személyén kívül az a pontifikáló szerep, aki Moszkva utasítása szerint dolgozik. Nincs

kizárva azonban az sem, hogy Stalin, aki az ortodox egyházat újra engedélyezte, talán engedélyt ad arra is, hogy Jugoszlávia monarchia legyen. Hasonló György görög király helyzete is, aki az angolok támogatnak, de a komitácsiak nem akarnak vele szóba állani. Mindezt összevéve — ha igaz a Péter király moszkvai meghívásáról szóló hír, akkor úgy látszik, hogy Stalin pillanatnyilag békéltető hangulathoz van. Moszkva ezek szerint érdekeinek megfelelően változtatja módszereit. Az emigráns kormányok joggal lehetnek megijedve.

Zürich. (MTI.) Mint az *United Press* Newyorkból jelenti, Wilkie végeredményben úgy döntött, hogy a jövő esztendőre fellép elnökijelöltnek. A választási hadjárat máris megkezdődött. Mozgalom indult meg, noha nem jelentős, amely Mac Athurt szeretné jelöltetni a közársasági párt részéről, jóllehet a táborok maga kijelentette, hogy nem akar politikai szerepet játszani

Húsz százalékkal felemelték a hadigondozottak pénzellátmányát

November 1-én lép életbe a rendelet, amelyet a ma megjelent Budapesti Közlöny közöl

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap október 16-iki számú közli a m. kir. kormánynak rendeletét, amely szerint a hadigondozottak minden kategóriájának, a hadirokkantaknak, hadiözyegyeknek és hadiárvaoknak hadigondozási pénzellátmányát jelentősen felemelte. Igaz ugyan, hogy a hadigondozási járandóságokat ez év január 1-én már jelentős mértékben felemelték, azonban tekintettel arra, hogy időközben mind a közalkalmazottak, mind a magánalkalmazottak illetményeit újból szabályozták, az utóbbi hónapokban történt áremelkedések miatt is elhatá-

rozta a kormány, hogy a hadigondozottak pénzellátását ugyanolyan mértékben, tehát 20 százalékkal felemeli, mint a közalkalmazottakét. Ezt az elhatározást váltja valóra a most megjelent rendelet, amely november 1-én lép életbe. A járadékok 20 százalékos emelése nemcsak a jelen háború áldozataira, hanem a régi 1914/18-as világháború hadigondozottaira is vonatkozik. A légítamadások polgári áldozatainak segélyezéséről a honvédelmi miniszter külön rendeletben intézkedik, melyekben olyan mértékben állapítja meg a segélyezések összegét, mint a hadigondozottaknál.

Vasárnap templomi gyűjtés a Katolikus Diákokthozmozgalom javára

Mint köztudomású, országsszerte október 17-én a magyar püspöki kar rendeletéből a Kat. Diákokthozmozgalom javára fordítják a templomi gyűjtések eredményét.

A nagyváradi róm. kat. egyházmegyei főhatóság intézkedése folytán az egész vármegyében, így Nagyvárad valamennyi templomában is, erre a nemes célra adják adományukat a kat. hívek.

Alább közöljük a templomi gyűjtés felosztását:

1. Székesszegyház: Biharmegyei Nőegylet és Sz. Mária Közösség. 2.

Olaszi Szentlélek-templom: Sz. Erzsébet Asszonykongregáció. 3. Premontrei templom: Premontrei III. Rend. 4. Ujvárosi Sz. László templom: Ujvárosi Szeretetegylet. 5. Szent Vince zárda: Olaszii Szeretetegylet. 6. Kapucinus templom: Sz. Ferenc III. Rendje. 7. Óssi-telepi templom: Óssi D. L. csoportja. 8. Velencei templom: Velencei Szeretetegylet. 9. Sz. József-telepi kápolna: Sz. József-telepi Szeretetegylet. 10. Katalin-telepi templom: Olaszii Szeretetegylet tagjai.

Üdvözöljük a Nemzeti Munkaközpont kolozsvári seregszemléjét

A válságos idők kemény próbára tesszik az emberek lelkierejét. Ha ez a lelkierej megfogyatkozik, akkor nagy értékek mennek veszendőbe. Szomorú példákat látunk éppen napjainkban erre. A hatalmas olasz nemzet lelkierejét próbálta összezúzni az ellenség és előttiünk látjuk hogy mit eredményez az önmagáról való megfeledkezés. Mi is tapasztaltuk ezt az első világháború után, amikor a nemzetközi propaganda átkos uszítására és rombolására kihullott kezünkől a fegyver. De a magyar feltámadt, új erőre kapott. A magyar munkás is nagy erővel állott a nemzet keresztény szellemében való építésének nagy munkájába.

Annál inkább tudjuk méltányolni a munkás felébredésének értékét, mert leginkább őt akarta és most is őt akarja elsősorban hálójába keríteni az internacionális propaganda. De a magyar munkás felébredt és többé nem engedi magát elvakítani. Akkor sem azért tette hogy az internacionális szekerébe állott, mert nem akarta szeretni hazáját. Mindig szerette a magyar munkás a hazáját — értjük ez alatt a munkásság tömegét — csak nem ismerte fel azonnal az új eszmék káros hatását. Mikor felismerte, éppen a magyar munkás lett legádázabb ellensége az internacionális gondolatnak.

Ennek a világos és céltudatos magyar gondolkodásnak megnyilatkozását látjuk az NMK kolozsvári vasár-

napi nagy seregszemléjén. Azért emeljük ki ezt a gyűlést, mert a magyar hűségnek lesz a kifejezője. Az erdélyi magyar munkás nemzetiségéről tesz tanúbizonyságot a kolozsvári nagy találkozón. Hetvenkét erdélyi város, ipartelep és község ki-hüldöttei tanácskoznak itt az erdélyi munkás nagy sorskérdéseiről a nemzethez való ragaszkodás szellemében. Hetvenkét központba viszik szét ezt a lelkiiséget és hiszik, hogy a magyarság sorsdöntő óráiban az erdélyi munkás hazaszeretete megtermi a szebb jövőt.

(V.)

Színházi bútorok és felszerelések árverése az Emke kert-helyiségében

Értesítem az érdekelteket, hogy a város tulajdonát képező és az Emke kert-helyiségben tárolt elavult színházi bútorok és felszerelések folyó hó 19-én, délelőtt 11 órakor nyilvános árverésen eladatnak.

Az árverés helye az Emke kávéház kert-helyisége. Árverési vevő a megvett ingóságok értékét a helyszínen készpénzben kifizetni tartozik és az ingóságokat azonnal köteles elszállítani, miután a vétel időpontjától a város semmiféle nevezendő felelősséget tovább nem vállal.

Nagyvárad, 1943. okt. 16.

Klemens Rezső s. k. tanácsnok.

A moszkvai értekezlet

Írta: dr. Paál Árpád

Most vasárnap kezdődik Moszkvában Anglia, Északamerika és a Szovjet külügyminisztereinek az értekezlete, egy egész eereg diplomáciai és katonai szakértő odagyülekezésével. Azt kívánják elérni, hogy a három nagyhatalom közötti egyenlenségeket és nézeteltéréseket tisztázzák. Eddig fegyvertársak voltak az Európa elleni háborúban, de mégse egészen őszinte szövetségesek. Az egész világháború kiterjedésében pedig a fegyvertársi viszony se volt teljes köztük, mert Japán ellen a Szovjet nincs háborús állapotban, ami a két angolszász nagyhatalmat külön is izgatja. Talán ez is szóba kerül most a moszkvai értekezleten. De leginkább azt ezertnek az angolszászok tudni, vajjon az Európa elleni háborúban is a Szovjet meddig tartja velük a közösséget, mit akar elérni, mik az eddig eltartott hátsó gondolatai? Hiszen ismételt riadtságot kelt köztük az a híresztelés, hogy a Szovjet külön békét köt Németországgal. Legújabbban meg Lindley amerikai közíró írta meg, hogy közös győzelmük esetén, a Szovjet nem akarja Németországot a nyugati hatalmak ellenőrzése alá engedni, hanem vele szövetséges erős Németországot akar.

Az ilyen és ezekhez hasonló gyanakvások nem mai keletűek. Az angolszászok eddig már kétféle is tartottak olyan értekezletet, ahová a Szovjet vezetőjét, Stalint is várták, de Stalin mégse jött, hogy valami együttes megállapodásra leküsse magát. Most tehát egészen a Stalin közlése vitték a külügyminiszterek és kísérőik a maguk öszerejét, hogy ezzel a fölseregléssel előkészíték azt a többször elmaradt igazi hármastalálkozót Roosevelt, Churchill és Stalin között. Mindenesetre jellemző jelképiesség, hogy Stalin vonatkozása és rejtélyessége így kikényszerítette a Moszkvában való angolszász gyülekezést. Ugy fest ez az odavonulás, mintha a nyugati kapitalizmus nagyhatalmi kérvényező küldöttségként járulnának a kommunista államvezér elé.

Magában véve igen érdekes helyzet alakulás, hogy a pénzhatalmak világurai ennyire keresik a kommunizmus államának a szövetségét. Végére is a kommunizmus a magántulajdon ellenzése, a nyereségek pénzgazdálkodásának a tagadása, a szegények forradalmi tiltakozása a gazdagság világhatalma ellen. És mégis ez a világhatalom kérvényező és előszobázik Stalinnál? Talán le akar mondani a saját lényéről és a szegények közösségébe akar beolvadni? Elvileg valami ilyen változásnak kellett volna történnie, hogy a két véglet egymással ilyen szövetségkeresésben tálkózzék. Valójában azonban nem ez volt a fejlődés, hanem az, hogy a kommunizmus állama is csak hatalmi vágyakkal van tele. Nem a szegény emberek közössége vált urrá ottan, hanem e közösség fölött vált urra egy csoport, mely a hatalomért való szomszúságban egészen hasonló a pénzüralmi államok vezető rétegeihez. A pénzüralmi államok is nemzetközi hártalanosságban akarnak urak lenni a népek fölött; a kommunizmus államának uralmi csoportja is ilyen nemzetközi hatalmi kiterjedést akar.

A mostani moszkvai értekezlet legmélyebb értelme az, hogy ezek a nemzetközi versengések egymással osztolni akarnak a világ fölött. A világ eddigi pénzüralmai nem érzik biztonságban ezt a hatalmat, mert az egyes népek

ben erős öntudatosodási folyamatok indultak, melyek szabadulni akarnak az idegen nagytökének nyereszkeskedő öncélúságától. E felszabadulási törekvések ellen szólott Roosevelt északamerikai elnöknek az az üzenete, mikor a quebeci értekezlet után arra hivatkozott, hogy mennyi tenger pénz és egyéb gazdagság van az ő hatalmukban, s azok a rongyos „mincstelen” népek mégis ez óriási hatalom ellen mernék lázadni. De ügylátszik, ez az óriási hatalom mégse elég, ezért kapaszkodnak a Szovjetbe. Ennek a tömegeit gondolják olyan erőnek, melyet megvásárolhatnak, s vele az öntudatos népeket lehengerelhetik. Nem a kommunizmusban levő szegénykötösöket akarják társadalmi föllendüléshez juttatni, csak az abban felfokozott gyűlöletet akarják lezúditani a né-

pek nemzeti közösségére, hogy a két közösségi erő egymást elfojtsa és tehetetlenítse.

Az angolszász hatalmi rendszer szószólói, politikusok és újságok mondják, hogy a Szovjet tömegerejének megnyerése számukra életkérdés. Hajlandók ezért Kelet Európát és a Balkánt odaengedni a Szovjetnek, s a Földközi-tengeren és Európa többi részén is a közös uralomba felvenni, csak éppen megkaphassák ezen az áron a Németország és Japán fölötti osztozkodást, aztán a földgömb vizein és levegőjében az összes szállítási vonalakat. Ha a Szovjettel mindezekben megegyezni nem tudnának, akkor ebből — mondják az angolszászok — újabb világháború lesz még ha győzelmesen befejezik is a mostani világháborút. Most tehát a moszkvai

értekezleten tulajdonképpen az esetleges jövő világháború békéjét akarják már Joelére megkötni.

Túlságos ködbevező bekezdés ez. Előbb a mostani világháború békéjét kellene megkötni. De ezt nem lehet úgy, hogy három nagyhatalom és két ellentétes világnézet békét köt egymással más három nagyhatalom és annak népi társadalmat akaró világnézete ellen. Az ilyen egymást kizáró megegyezések és egymás eltiprására kötött békék csakugyan úgy magukban hordják a világháborút, mint ahogy az 1919-ik évi Párizs-környéki békék a mai világháborút hordozták magukban. Az igazi béke csak akkor jöhet el, ha a mostani hatalmosztózási vágyak helyett az ellenfelek egymás világnézetében keresik azt, ami közös igazság lehet. Göbbels német miniszter legújabb cikke, melyet a moszkvai értekezlet alkalmából írt, tulajdonképpen erre a felismerésre figyelmezteti az angolokat.

Környezettípusok a fiúk társadalmában:

Az elvált szülők fiúgyermeké

Írta: Olasz Péter dr.

Már a fészekbontás előtt örökös perpatvart lát és hall a gyermek. Őt is belevonják a szenvedélyes veszekedésekbe és ami legszörnyűségesebb: nem ritkán, mint ítélkező bírót. Egy tizenhatéves fiú írja nekem:

„Amennyire visszaemlékezem, az első tövis az életemben szüleim állandó veszekedése és atyám hajlatlan gorombáskodása volt. Mikor a különválás mellett döntöttek, engem maguk közé állítottak és megkérdezték, melyiküket szeretem jobban? Fájón pillantottam mindkettőjükre, mert egyformán szerettem őket. Végre is határoznom kellett, és én anyámmal együtt távoztam első otthonomból.”

A fészekből való „kiveretés”-élménye olyan megrendítő, hogy a gyermek lélek és rajta keresztül a szegye idegzet is megroppanhat. Pedig csak ezután következik az igazi kálvária a gyermek számára. A különváláskor a gyermek „elhelyezése” és „tartása” körül létrejött kölcsönös megegyezés rendszeresen hamar felborul. Ilyenkor a szülők az 1930-iki törvény értelmében az árvaszékhöz fordulnak, amely a gyermek ideiglenes elhelyezéséről és tartásáról döntő határozatot hozhat. Közben az adatokat, amelyeket mind az apa, mind az anya „a másik fél nevelésre való alkalmatlansága” mellett felsorol, nagyobb részt a gyermek ajkáról lesi el. Sőt, perdöntő nyilatkozatokra késnyserítik a gyermeket, szuggesztív beugrató kérdésekre kedvező feleletet várva. Ezzel nemcsak a szülői tekintély omlik össze, hanem a gyermek részszemlé arra, hogy jobb, ha nem őszinte, ha hazudik, sőt ha rágalmaz. Ilyenkor ugyanis cukrot kap, moziba viszik, stb. És mindenképp jól bánnak vele, mert egy „gyűlölt” ellenfél ellen vallott. Akad olyan gyermek is, aki haszonlesővé válna, ma az apjának, holnap az anyjának szolgálhat adatokat, miközben az erkölcsi érzés elhal a lelkében. Számos eset mutat arra is, hogyha 10—15 éves korban az egyik szülő gyermekét a másik szülő ellen uszítja, és hamis valóságképpel buzdítja, akár az árva-

szék, akár a törvénytörő előtt, úgy ezzel kitörölhetően ellenszenvet kelt gyermeke lelkében: saját maga iránt is. Ismerek egy esetet, amikor a fiúgyermek az anyja ilyen irányú kísérlete után az apjához szökött és mindenben apja mellé állt. A törvénytörő az apának ítélte a fiút. En nagydiákkorában találkoztam ezzel a fiúval és amikor anyjával való kapcsolatát iránt érdeklődtem, ezt felelte: „Gyűlölöm az anyámat!” A gyermeknek akár kölcsönös megegyezés, akár az árvaszék ideiglenes döntése szerint történő elhelyezése után még sok lelki megrázkódtatás és jellembeli elferdülés okozójává lesz a másik szülőnél tett látogatás. Az a szülő, akinél a gyermek csak alkalmilag tartózkodik, túlzott szeretetével árasztja el, mindenben kedvét keresi, minden megenged neki. Egyszóval elkapítja, aztán nem egyszer az egész család bekapcsolásával igyekszik a gyermek előtt egykori hiúves társát befektetni, a gyermeket tölti hogy ezzel a gyermek állandó nevelésére rendelt anyja vagy apa tekintélyét tiporja sárba. Ilyen látogatások alkalmával a gyermek előtt olyan dolgokról is beszél, amelyekről még ha igazak is, a gyermeknek nem volna szabad tudnia. Nem esoda, ha az elvált szülők gyermeke szellemileg koránérzett, ami már magában is elég baj, de fokozódik azzal, hogy gyakran szekszuális koraérettséggel párosul. A lejtőtől a gyermekei már sem az elvált apa, sem az elvált anya nem képes visszatartani, főleg azért nem, mivel egymás tekintélyét a gyermek előtt teljesen lerombolták. Segítség ritkán érkezik más oldalról. Innen érthető Németh Péter dr. világhírű magyar kriminál-élektípusár véleménye, mely szerint a bűnözők és züllött fiatalok nagy százaléka ebből a környezetből kerül ki, ahol a családi élet már szétesett. Jórészt az a helyzet, hogy a gyermek ilyenkor legalább ideiglenesen az anyjához kerül és az apa tartásdíjat fizet. A tartásdíj a bírói gyakorlat szerint a férj jövedelmének mindössze egyharmada. Ebből kell megélni az elvált

asszonynak gyermekeivel együtt, mely rendszeren az életszínvonal lényeges súlyedését vonja maga után. A nélkülözések mellett újabb baj mutatózik. Az apa nem fizet, vagy csak részben tesz eleget kötelezettségeinek, főleg ha egyházilag el nem ismert újabb házasságba kezdett. Ilyenkor anyja üzenetésekre használja fel gyermekét, ami ismétlődő újabb kavargások okoz a gyermek lelkében. Egy 14 éves fiú mondotta el nekem megrendítő élményeit. „Borzasztó ez a pénzügyi állapot. Apukánál folytonos siránkozás a nehéz gazdasági viszonyokkal kapcsolatosan, idehaza pedig anyukám panaszkodik, hogy apuka nem fizeti a tartásdíjat és én vagyok a postás. Amikor elmondom, hogy mit mondot anyuka, akkor apuka nekem nyög és siránkozik, hogy valóban nem tud fizetni. Mikor ezt elmondom anyukának, azt a feleletet kapom: „Csak pártold az apádat!” Ilyen körülmények között lehet-e tanulni, engedelmessé válni és vallásosan élni?” — kérdezi befejezésül a szerencsétlen gyermek. — Sajnos, anyagiak miatt sem, de különben sem lehet az elvált szülők gyermekeit megfelelő nevelőintézetbe adni.

A tapasztalat szerint az elvált szülők gyermekei sokszor mérgezett lélekkel lépnek a nevelőintézet falai közé és ott csak rombolnak. Ezért a jó hírnevűre adó és a reájuk bízott gyermekek előnyös fejlődését szívükön viselő nevelőintézetek csakis rendezett családi viszonyok között élő szülők gyermekeit hajlandók felvenni, amit például a jezsuiták kalocsai és pécsi nevelőintézeteinek prospektusa nyíltan ki mond. Németországban külön nevelőintézeteket létesítettek az elvált szülők gyermekei részére. Rengeteg baj van velük. Az egyikben nemrégiben titkos szervezkedést fedeztek fel, amelynek első célkitűzése ez volt: „Soha meg nem házasodni, mert ez a legnagyobb biztosíték a vallás ellen!” Ugye, szomorúan jellemző ez?

Követházkban és vendéglőkben kéj: MAGYAR LAPOK, st.

AZ ARANYMISÉS P. SOMHEGYI VEREMUND, KAPUCINUS HÁZFŐNÖK

Szeptember hatodikán volt ötvenéves fordulója P. Somhegyi Veremund kapucinus házfőnök szerzetesi fogalomtételének. Ez alkalommal nagy szeretettel vette őt körül nemcsak Nagyvárad társadalmá, hanem az ország minden részéből sok-sok tisztelője is.

Ma, vasárnap rendtársai körében pedig pappaszentelésének 50-ik évfordulóját üli a közszeretetlen álló kapucinus házfőnök. Gazdag és munkás élet bontakozik ki előttünk az elmúlt ötven év alatt.

P. Veremund Schweighardt Mihály és Huber Mária szülők 11-ik gyermeke született Balinkán (Fejér m.) 1870 március 15-én. Szülei magyaros érzésű és lelki emberek, fiukat is így nevelik, aminek logikus következménye volt, hogy P. Veremund 1931-ben, amint a túltengő német népi kérdést hallotta, családi nevét Somhegyi-re változtatta.

Elemi iskoláit a szülőföldi iskolában, gimnáziumi tanulmányait az első 4 osztályt a székesfehérvári ciszterciata gimnáziumban végzi jetes eredménnyel. Ekkor Esztergomban kispapnak jelentkezik s mint kisszeminarista a pozsonyi kir. kat. főgimnáziumban folytatja tanulmányait. Hetedikéskorában Pozsonyba érkezik P. Urge lazarista misszionárius s az ő előadásának hatása alatt be akar lépni a lazarista rendbe, hogy Indiába mehessen hittérítőnek. Szülei ezt nem engedik meg s így 1887-ben Steiner Mihály balinkai plébános tanácsára a kapucinus rendbe lép. Teológiai tanulmányait a rend pozsonyi főiskoláján végzi s 1893-ban október hó 18-án a nagyszombati székesegyházban áldozópappá szentelik.

P. Veremund 1894—97-ig a kapucinusrend pozsonyi teológiáján dogmatikát tanít; 1897-ben Tatára kerül filozófiai lektornak, s ebben a megbízatásában egyelőre két évig marad, 1911-ben ismét Pozsonyba kerül, ahol mint házfőnök és teológiai tanár nyer beosztást, de emellett még a kir. kat. főgimnázium exhortátora is volt, továbbá a pozsonyi áll. tanítóképző intézet gyakorló iskoláját vezette. 1915—1919-ig Budapesten Csernoch János esztergomi bibornok herceggprímás felkérésére átveszi a Ponty-utcai kereskedelmi főiskola hittanári munkáját. 1924-ben pedig a kapucinus rend új gimnáziumi magántanintézetének fizikai és matematikai tanszékére kerül, amelyet két év múlva ismét Budapestiel cserél fel, ahol mint plébános működik tovább. Erre az időre esik néhány értékes irodalmi művének kiadása. A kapucinus rend rövid története, Emlékkönyv a budapesti kapucinus templom megújítása alkalmából, Szent Ferenc igaz gyermekei. Mind ezek a művek több ezer példányban keltek el.

Minden érzésében és tervében magyar, bár eredetére nézve német, aki már elemista korában is birokra kelt azzal, aki

öt svábnak nevezte, tehetségének és a magyar nép iránti szeretetének legjavát fektette bele népünk anyagi és szellemi téren való felemelésének küzdelmeibe. Anyagi téren különösen kiemelendő a Mór község szegény lakói érdekében kifejtett korszakalkotó munkássága. 1901-ben a saját kérelmére Mór községbe helyezi a rendi előjáróság s itt látva azt a szörnyű és veszélyes helyzetet, melybe a móri hortermelő gazdák kerültek a liberális gazdasági élet következtében, ugyanezen év november 26-án megteremti a keresztény hitelszövetkezetet s ehhez kapcsolva három fogyasztási szövetkezetet, 1905-ben létesítette a pincészövetkezetet, melynek célja volt, hogy a szegény gazdák a termelt bort el tudják helyezni, a borra pénzbeli előleget tudjanak felvenni, de eladni olcsón ne kényszerüljenek azért, mert nincs hordójuk, vagy a család fenntartására pénzüik. Ugyanezért nyitotta meg a katolikus kört is, majd vele egy időben létrehozta a móri hat osztályos római katolikus elemi népiskolát, ami annyira meglepte Prohászka Ottokár akkori székesfehérvári megyéspüspököt, hogy 1910-ben kinevezte egyházmegyei tanfelügyelővé. 1911-ben pedig került el esperessé. Mint ilyen járva a vidéket, határozta el magát a tatatóvárosi kapucinus fiúnevelő intézet megalapítására azért, hogy a szegény sorsú, de jó erkölcsű és tehetséges fiúkat a gimnáziumi tanulmányok elvégzésére segítse. 1912-ben nyílt meg a nevelőintézet 12 tehetséges növendékkel, majd az épületet 1914-ben kibővítette 50 növendék számára. Ez az intézet a maga korában a legmodernebb mintára készült. Központi fűtéssel, fürdőszobákkal, teljesen felszerelt nagyteremmel, értékes fizikai szertárral és nagy játszótérrel. Ebből a nevelőintézetből azóta kb. 800 nagyszerűen képzett pap, jegyző, tanár, mérnök, orvos stb. került ki. Értékes szolgálatot teljesített ez a nevelőintézet a háború idején, mikor a Tatabányáról Tatára járó gimnázistárok legelőször ingyenes ebédet adott és még a helybeli szegény diákoknak is lehetővé tette, hogy télen az intézetbe bejöjjenek és ott fűtött helyiségben lechőiket könnyen megtanulhassák.

Mindeme kiváló érdemek polgári elismerésére Zichy Aladár gróf mint a király öfelsége személye kirüli miniszter felterjesztette P. Veremundot a Ferenc József-rendre, de a közben kitört kommunista forradalom megakadályozta ennek elnyerését. Maga a kommunista forradalom a kapucinus budapesti rendházban találta Veremund atyát, ahol mint házfőnök és plébános vezette a nehéz és gondterhes időkben a rendi és egyházi ügyeket. Itt mindenkor igen nagy bátorságról tett tanúságot, mert a vasárnapi és ünnepi szentbeszövedeket soha el nem hagyta, még akkor sem, amikor a vörös hatóságok megfenyegették. Fáber Oszkár népbiztos el akarta kommunizálni a rendházat, de Veremund atya

szembeszállt vele, miért is elfogatására másnap terrorista katonák érkeznek, de P. Veremund szerencsésen elmenekült és a bakonyi községekben bújkálva, mint aratómunkás szerezte meg életét.

Említésre méltó érdeme P. Veremundnak, hogy 1929 február havában mint Mór község plébánosa gyors fellépésével megakadályozta a munkájukból elbocsájtott bányászok 600 főt kitevő családjainak inséges helyzetét és talán katasztrófáját. Vass József akkori népjóléti miniszter 24 óra leforgása alatt két vagon lisztet bocsátott a szegény bányászok rendelkezésére.

P. Veremund ugyan nem érte el első célját, hogy mint szerzetes misszionárius a pogányok között hirdethesse az evangéliumot, de annál több alkalma nyílt arra, hogy magyar népünket részesítse a hit és kegyelem áldásaiban. Mint rendházfőnök vezette több ízben is a pozsonyi, budapesti, móri, máriabesenyői, tatatóvárosi kapucinus rendházakat s mint plébános is többször hosszabb ideig is gondozta a hívek lelkét. Templomokat restaurált, templomfel-

szereléseket vásárolt, kb. 18 ezer szentmisét mondott s nem kevesebb, mint 5 ezer szentbeszédben hirdette Krisztus tanítását. Különös érdeme, hogy 1921-től kezdve a kapucinus rendet újból belekapcsolta a népmissziós munkába is, melynek ő mindmáig fáradhatatlan buzgalmu apostola. Népmissziós és lelki-gyakorlatos útjai egész hazánkra léterjednek. Az alföldi katolikus hívek lelki nyomorát látva, tárgyalásokat kezdett Hanauer István váci püspökkel, hogy bizza a kapucinusokra az alföldi tanyai pásztorációt, amely munkát néhány kápolna-autó beállításával gondolt megoldani, de ezt a feladatot nem tudta még sem vállalni, mert hiányzott akkor a rendben a szükséges munkaerő.

P. Veremund mint a nagyvárad kapucinus rendház főnöke még ma is hűségesen kitart régi munkaerejében és munkakedvében, mert 73 éves kora nem akadályozza őt abban, hogy bármely lelképásztori munkát elvállaljon. Most új terve van s ennek kivitelezését is megkezdte már, t. i. az, hogy a nagyvárad szegény tanoncifjúság védelmére tanoncinternátust létesítsen a rendház megfelelő átalakításával.

Nagyvárad keresztény társadalmával együtt szívből kívánjuk, hogy Isten adjon még P. Veremund atyának számos, kegyelmekben és munkában gazdag évet.

Dél- és Keleteurópai gazdasági hírek

(STUD.) **Belgrád.** A szerb kormány elhatározta, hogy német előadók bevonásával országszerte gazdasági szaktanfolyomokat szervez, amelyek látogatását kötelezővé teszi. Az idén ugyanis csak a szerb mezőgazdaság nem ért el a szomszédos államokhoz hasonló jó terméseredményt s ezt hivatalosan azzal magyarázzák, hogy a mezőgazdaság termelési módszere nem eléggé korszerűek. Szerbia jelenlegi területéről s az utóbbi három évről nem állnak rendelkezésre, de a mezőgazdasági termelés már a volt Jugoszlávia utolsó éveiben is csökkenő jellegű volt. Az 1938, 1939 és 1940. évi terméseredmények — millió q-ban — a következők voltak: buza 30.30, 28.8, 29.8, rozs 2.27, 2.44, 2.13, zab 3.27, 3.48, 2.88, árpa 4.21, 4.24, 3.71, tengeri 47.5, 40.5, 43.8.

Isztambul. A török kormány szabad-tette az ócskavasal való kereskedést és feloldotta az ócskavas kiviteli tilalmát. Hír szerint a tilalmat azért oldották fel, mert a német ipar nagyobb mennyiségű ócskavasat szándékozik Törökországban vásárolni.

Bukarest. A román Nemzeti Bank jelentése szerint 1943. év első felében a részvénytársaságok alaptőkéje új alapításokkal 675.3. régi vállalatok tökévelésével 7.825.1 millió leivel emelkedett (1942. év első felében a részvénytársasági tőke növekedése 604.3. illetve 3.092.8 millió lei volt). Az összes romániai részvénytársaságok alaptőkéje 1941. június 30-án 57.1 milliárd lei volt.

Isztambul. Ankarában Török Iparbank Rt. névvel állam pénzüzet alakult egymillió török font alaptőkével. Az intézet célja a török ipar támogatása.

Szófia. A bolgár Nemzeti Bank új 1000 levás bankjegyet bocsátott ki a bevont répi mintájú 1000 és 5000 levás papírpénzek helyett. Az új bankjegy-

amely csak október 1-én került forgalomba, kibocsátási évként még 1942 szerepel.

Zágráb. A horvát Nemzeti Bank közlése szerint a bankjegyforgalom szeptember 15-én 30.186 milliárd kuna volt. Az augusztus 15-én kiadott előző jelentésben a bankjegyforgalom 26.5 milliárd kunával szerepelt.

Bukarest. A román monopolizgatóság 1943. év első felében 197.161 tonna sóot hozott forgalomba összesen 780.7 millió lej értékben. 1942. első felében a monopol által forgalombahozott sómennyiség 153.578 tonna volt, értéke pedig 477.83 millió lei.

Az angol, mint világnyelv...

A Harvard egyetemen nemrégén Churchill előadást tartott: „Az angol mint világnyelv” címmel. Ebben az előadásban a Basic English nagy előnyeire hívta fel a figyelmet, amely egyszerűségénél fogva nagyon alkalmas volna arra, hogy angol szándékok szerint a jövő világnyelve legyen.

A Churchill által említett Basic English nem új nyelv, nem is valami mesterséges nyelv, mint az esperanto. A Basic English angol nyelv, de annak csak alapelveit foglalja magában, bevezeti az embereket egy ősi nyelvbe és gazdag irodalom tanulmányozására megadja a lehetőséget. A *New Zürcher Zeitung* még azon előnyt is megemlíti a Basic Englishnek, hogy mintegy 650 főnévvel és 200 igével és kevés nyelvtani szabállyal első-rangú társalgási nyelv lehetne és könnyen lehetne az egyéni szükségnek megfelelően gyarapítani és kiegészíteni a szókincset.

Élkezni és szórakozni iöjjön

a **Mátyás Etterembe**

Szilágyi Dezső-utca 5.

Telefon 18-50

Izleles kovvha

Kitűnő italok

Tiszviselői eb d P 2*10 Etterműk minden hétfőn zárvva

Orosz fronton szeretne elesni a 94 éves Ali Hasszan, aki szívás és türelmes, mint a föld...

Amikor egész Törökország bérbe volt adva az angoloknak és franciáknak

Nagyvárad, október hó.

Semmiel sem tudja bizonyítani Ali Hasszan, a Kommandáns-rét török agastyánja, hogy már 94 éves, de azt mondja: *mi oka, célja volna, hogy öregítse magát?* Az ifjúságot vieszahozni éppúgy nem lehet, mint ahogy nem lehet elodázni a halált. Pedig ilyen magas korra a külseje se vall: *termete szikár, még alig hajlott; nagy, lengő szakállá nem is hófehér; tarságra vesző csapott homlokát nem barázdázzák ráncok és barna arcőre se pergamenyszerű még.* A szeme pedig élénken, szinte tűzben ragyog; az ember régi vezírek parancsoló erejét véli tükröződni benne.

Épp lakóival pöröl, mikor tipikusan kültekli udvarára lépék a Gróf Vécsey Károly utca 36. szám alatt. Tákolt házikók ragadnak itt egymáshoz a szomszéd tűzfal tövében, mindegyik előtt egy szegényasszony és egy sereg gyerek. Magyarul és románul folyik a vita; nem fizetik a lakók a havi hét-nyolc pengő bért, pedig a háziúr ebből él, nincs más keresete, nem tud dolgozni többé.

— *Még tavaly — mondja a megismerkedés után, — úgy éreztem magam, mint aki nem több negyven esztendőnél. De meghültem és nem tudok kilábolni belőle.*

Széket hozat ki az udvar közepére, feülünk a bágyadt, délutáni napsütésben és beszélgetünk.

Pár ezer ember és a milliók...

— *Hogy került el Törökországból?*
Cigaretta, sódor, rágyújt és mesélni kezd. Nagy szóbőséggel, de hibásan beszél magyarul; románul jobban tud, néha átfordítjuk a beszédet.

— *Az egész ország bérbe volt adva az angoloknak meg a franciáknak. A bányák, a petróleum, még a dohány is. Én tengerésziszti voltam, sokat jártam a világot, láttam, milyen haladás van másutt, hát csatlakoztam az ifjú törökök mozgalmához, akik azt akarták, hogy ne hosszabbítsuk meg többé a szerződéseket, éljünk függetlenül, a magunk erejéből. Lázadást csináltunk, de elbukunk. Mit ér, ha pár ezer ember jöt akar és a többi, a milliók nem akarják. Menekültnöm kellett. Először Oroszországba mentem, Krimán keresztül, de ott nem tetszett nekem az élet. Csak hat hónapig voltam ott, aztán Romániába mentem át, ami valóságos Amerika volt akkoriban, majdnem ötven esztendővel ezelőtt. És szívesen fogadták az idegeneket. Szatócsüzletet nyitottam, kereskedtem, vendéglőm is volt, főztem a török kávét, vagyonra tettem szert. Jó idők voltak azok.*

Csak nehezen oszlan fel egy-egy újabb részlet a török agastyán nagy életéből, ahogy husz-harminc esztendő-kön át ide-oda csapongva a multjáról beszél. Mentegetőzik is: *ma kissé zavart, mert meglopták az éjjel. Lőszer-csámoktat, ruhákat s egyéb értékeket vittek el tőle, sejtje is, hogy ki a tolvaj, de nem tud fellépni ellene. Gyakran megtörtént vele, hogy kirabolták, azért ma ilyen földhözragadt szegény. Romániában valami harminc évvel ezelőtt már volt egy milliója is, amit áruba skart fektetni, de Marasestínél útonálló-lók támadták meg és elvették a pénzét. Mindig újra és újra kellett kezdenie az*

életet, de nem hagyta magát és felvergődött megint.

— *És sohase tért vissza hazájába?*
— *Soha. Elszoktam tőle az alatt az idő alatt, amíg mint politikai menekült nem is mehettem volna. Később vágytam azért néha, hiszen családom volt ott, de amikor vagyonnal rendelkeztem, jó volt idegenben is. Mikor pedig valamilyen szerencsétlenség miatt leszegényedtem, akkor úgy gondoltam, hogy mint koldus csak nem indulhatok el. Ilyen az élet, ilyen az emigráció. Az ember gyűjt, szerez s víz, tűz, betegség, tolvaj elviszi.*

Rejtélyes ember Ali Hasszan. S okmányszerű bizonyítékokkal nem lehet behatolni a multjába. Csak néhány emléktárgya van, amelyek élete nagy eseményeit igazolják; néhány török írást, egy gyönyörű, ezüstkirakásos szipkát és egy elefántesontfogantyus sétatopot mutat, ezek még a jobb időkbeli maradtak. De hogy tudjon iratokat felmutatni annyi viszontagság után arról, hogy amint mondja, *százados volt a török hadseregben, résztvett 1877-ben az orosz-török háborúban; aztán lent szolgált Arábiában s épp szabadságon volt*

Sztambulban, mikor kitört az ifjú-török lázadás, amely miatt földönfutóvá lett lennie.

Román hadseregben mint önkéntes.

De beszéde meggyőző s nyugodtan állja a keresztkérdéseket. Hihetetlen például az az állítása, hogy az első világháborúban mint önként jelentkezett harcolt a román hadseregben, holott Törökország a központi hatalmakkal küzdött egyvonalban. De kimagyarázza, hogy a románok elkobozták volna a vagyonát, ha üzletét el nem adja s a pénzzel a zsebében katonai szolgálatra nem jelentkezik.

— *Már közel hetven éves voltam akkor. — mondja büszkén. — de jobban bírtam magam, mint sok fiatal... Szerencsére hamar osztrák hadifogságba estem, később magyarországi hadifogolytáborba kerültem s a magyar összeomlás Debrecenben ért, ahonnan aztán a román hadsereggel tértem vissza...*

Türelmes vagyok, mint a föld...

A világháború után azért telepedett le Nagyváradon, mert ezt a várost még abból az időből ismerte, amikor mint

Mindent csak megértéssel...

Életeket, sorsokat, súlyos és kevésbé súlyos gondokat, kis örömeiket és nagy bánatokat vonszol a villamos a gyuntlan síneken.

Amíg ezek a súlyos és kevésbé súlyos gondok, kisebb és nagyobb szomorúságok látszólag társalambul utaznak, tehát magukbanézők és befelekönyvezők, — addig nincs hiba. A baj akkor kezdődik, amikor két, vagy három ilyen gondot és szomorúságot egymás mellé ráznak a zakatoló kerekék, különösen, ha e gondok és szomorúságok hordozói asszonyok, akik közfoglaltan meggondolatlanabbak és kevésbé vigyáznak a nyelvükre; s pláne, ha akad még egy harmadik, vagy negyedik — s ugyan, hogy ne akadna olyan sokrétű közönség körében, amilyen a villamoson zsúfolódik össze? — szóval, egy kívülálló, aki elkopja a szófoslányokat, azokat szépen kikerekített mondatokkal fűzi és belőlük a maga számára félreismert és épen ezért kötes értékű hazafiai erőnyeket kovácsol.

Igy történt ez azon a teletigérő októberi délelőttön is, azon a féligített váradi villamoson, amelyen ismerősünk utazott, aki az alábbi tanulságos esetet elmesélte.

Két úr állt kint, a hátsó perronon: ismerősünk s egy másik, ismeretlen úr. Bent, a kocsi-ban pedig hangos szóval sírálkozott négy összeverődött Gond. Viselőik egytől-egyig szegény, elnyűtt proletár-asszonyok, akik — mint panaszuikból kivehető volt, — katonának bevonult férjeiket kísérték ki az állomásra s onnan voltak most visszatérőben.

És a négy Gond az egymásrataláltság kitérülködésében könnyező, panaszos, olykor kissé magasabb hullámokba csapó kiesordulásban könnyebbédett.

Istenem, tél jön, sok a gyerek, az ember ennél is, annál is elment, fagondok, ruhagondok, nyomorgondok és még annyi egyéb goná, ami itt, ezt a négy

nagybetűs Gondat kitérülködésre bírta.

Elég az hozzá, hogy amikor leszálltak, az ismeretlen, kinnálló úr kisérőben rendőr lépett hozzájuk, felszólítva őket, hogy kövessék a rendőrségre. Tanuként pedig magával vitte a perronbeli ismeretlen úron kívül ismerősünket is, aki — akarva nemakarva — szintén fültanuja volt a négy Gond kiesordulásának.

S elindultak a rendőrségre: a rendőr, a megrémült s a két úr felé haragot és gyűlöletet lövelő szemü négy asszony s a két tanu, akik közül az egyik az egész rögtönzött díszmenet értelmi szerzője volt.

A rendőrségre érve, a rendőr megtette jelentenivalóját, első tanu elmondta vádbeszédnek is beillő mondanivalóját s azután ismerősünk, a második tanu következett.

S az, amit mondott, egészen váratlan volt.

Mert aláírta ugyan mindazt, amit az első tanu, mint hallottakat előadott, de kijelentette, hogy ha már így, kénytelen-kelletlen ide kellett jönnie és tanuskodnia kell négy szegény asszony ügyében, inkább védőbeszédet kíván mondani mellettük, mintsem vádat emelni ellenük. S előadta védelmükre mindazt, ami ellenérvül szolgálhat az egymás iránti megismerésből és hamisan értelmezett hazafiságból fakadó vádakkal szemben.

— *Sohasem felejtem el — mondotta, amikor az esetet nekünk elbeszélte — azokat a csodálkozásra tárgult, könnyektől csillogó szemeket s azokat a haragból és gyűlöletből meleg emberi hűla kifejezésévé szelidült vonásokat, amelyek ennek a négy asszonynak az arcából felém sugároztak. Ebből megéreztem, megértettem, hogy én cselekedtem helyesen és talán — hazafiasan is.*

M. Fodor Viola.

török tiszt több társával együtt tanulmányúton volt Európában s Németország felé vivő útjában megszerette „Erdély kapuját”. Így mondja: Erdély kapuját. Itt kultúra van, jelenti ki komolyan. Cipőtakarításból és fagyalt-készítésből tartotta fenn magát; meg is házasodott s rövid idő alatt megint tett egy kis pénzre szert, abból vásárolta a telket s építette rá a vityillókat, amelyek béréből ma is él.

— *En szívós vagyok, — mondja bölcsen. — És türelmes, mint a föld.*

— *Szereti a magyarokat? — kérdezem.*

— *Tudom, hogy rokonok vagyunk, — feleli. — Ha akkor, amikor mi törökök itt voltunk, összefogtunk volna, most Bécsig a miénk volna minden és nem lenne feldarabolva se Magyarország, se Törökország. De a magyarok nem mindig tudják, kivel kell tartani.*

Az öreg török egyéni történelmlátása óhatatlanul a politikára tereli a beszédet.

— *S mit szól a mai Törökországhoz?*

— *Kemál pasa nagy ember volt, de a kurdok nélkül ő se bírt volna a törökökkel.*

Meglepő, milyen tájékozódott ez az idegenbe sodródott vén muzulmán hazája történetének ujabbkori fejleményeiről. A kisujjában vannak a háborúk, amelyeket Törökországnak sűrű egymásutánban vívnia kellett és hazafini busongással mereng hazája egykori nagyságán.

— *S mi a véleménye, — kérdezem — be kell most lépnie Törökországnak a háborúba?*

Megfontoltan feleli:

— *Még két évig nem. De aztán nem kerülheti el.*

— *S melyik oldalon?*

Szinte dühörögnek a szavak, ahogy válaszol:

— *A német ravasz, az angol család, az orosz vad... A németeket a legjobban szeretem az összes népek között. Tőlük nincs kívánni valónk. De az angoloktól vissza kell követelni mindent... Ha csak tíz évvel fiatalabb lennék, elmennék a háborúba. Még egyszer szeretnék harcolni az oroszok ellen, mint 77-ben, mikor egy századdal egy muszka ezredet futamítottam meg. Az orosz fronton szeretnék elesni.*

A vén török szeme felvillan s tekintetében a nagymultú harcos nép elszántsága ég...

JÁVOR BÉLA.

Tarka leánynap

Október 17-én, vasárnap, Pray Gy.-u. 5. szám alatt, a Szociális Testvérek Otthonában Nagyvárad legalább 4 középiskolát végzett katolikus leányai részére leány-nap lesz. Napirendje a következő:

Délelőtt 9-kor tornaóra, Cséfalvay Gabriella tornatanárnő vezetésével. 10-kor szentmise és predikáció. Mondja: Dr. Beöthy Gyula apátkanonok, 11-kor magyar népdai-óra, vezeti Horváth Iona igazgatónő. 12-kor „Önművelődésünk lehetőségei”-ről beszél Scholz Klára nővér.

Délután fél 4-kor háztartási bemutató, vezeti Horváth Iona gazdasági iskolai igazgatónő. Fél 6-kor magyar népdal-óra, vezeti Horváth Iona igazgatónő. 6-kor „Vedem a Vatikánt” címmel P. Rös Bertalan kapucinus hittanár beszél.

Aki jól akar szórakozni és szórakozva tanulni, feltétlenül jöjjön el! Várják szeretettel.

Az utolsó meccs

Felszaladtam a padlásra, hogy megnézem az árvizet. Ott laktunk, ahol a völgy ereszkedett lefelé. Még közel a dombhoz, de azért már a völgyhöz tartoztunk. Kerítésünk tövében, mint vársánc húzódtott a piszkosvíz mély árok. Rohanva törtetett a sürgél a két kilométer hosszú árokban, hogy aztán a völgy mélyén szétpereszkedjen, elöntve a legelőt, erdőt, mindent. Az akáclával szegélyezett vasuti töltésen vonat robogott el, maga után húzva fekete füstszuszát. A lomha víztömeg a töltésre már nem tudott felkapaszkodni, azért dühöbe összedöntötte azt a néhány kis vályogkanyhót az erdő alján. Akonnan a benne lakókat még idejében kilakoltatták.

A félelmetesen szép látvány lenyűgözött úgy, hogy alig hallottam a szomszédból feltörő vidám gyermek zsidajl. Észrevettem s játszani hívtak. Kedvenc kilátó helyemről a „vártorony”-ból megegyeszer körülnéztem, sorsára bízva a völgyet, s „leszálltam” a szomszéd udvarra, ahol két-három koccos szőke s barna fej két lekopaszított tőkfej és egy kékdíksapka fogadott. Futballoztunk. Búcsú meccset rendeztünk a diáksapkás Pajtás tiszteletére, akinek délután vissza kellett indulni a Wesselényi Collégiumba. Ugyancsak rugtuk hol a labdát, hol a port, nem ismervén akkor még a cipőjegyét, nem sajnálva a kis cipőket.

Szűkített a társaság a jökedvtől. A sok kipirult, poros, izzadt, maszatos arccsokból csillogó szemek kacagtak egymásra egy-egy jól sikerült rugás után. Oh, jaj! Féktelen jökedvemben véletlenül a labda helyett a Pajtás lábászára rugtam. Az aranylő napsugarak hirtelen elcsövédték s a néma csöndben a kékdíksapka alól izzó gyűlölettel nézett rám a két fekete bársonyos szem. Szűcsre görbült szájjal alig tudtam kinyögni, hogy nem akartam.

Hiába. Nem szólt egy szót sem, csak némán, megvetően nézett rám. Elfordultam, s háza mentem. Nem érttem, hogy tudott úgy haragudni egy kis akaratlanul okozott fájdalomért. Mi az ilvesmire azt mondtuk: ebsont, beforrad, s játszottunk tovább.

Délután értem jöttek, hogy kísérjük el egy darabig a Pajtást. Nem akartam nemet mondani, mentem. Mindenki beszélt, csacsogott, csak mi ketten hallgattunk. Elválszor elfordított fejjel nyújtottunk egymásnak kezét. Elment...

Othon megint felmásztam a padlásablakba. A völgyben a víz már apadt, s az összeomlott házikók tetőgerendái mint tulajok úszkáltak a vízen. Összeomlott kunyhó volt a mi pajtásbarátságunk is. A gyűlölet árja alásta...

Sokszor váltották egymást az évszakok, amíg újra találkoztunk Pajtással. Tél volt. A nagy hópelyhek hancurozva hullottak a földre, min-

dent fehérbe burkolva Csillingelő szánok siklottak a puha havon. Az egyik sarkon kofaneni sültgesztenyét kínált.

Hármasban röttük az utcát, élveztük a sokszínű reklám, jénes téli estét. A terveiről beszélt Pajtás. Boldogan színezte a jövőt. Újján aranykárta csillogott s mindent rózsaszínűnek látott. Engem akkor már úgy hívtak, hogy Anyuka. Elképzeléseit a házaseletről úgy hallgattam, mint ahogyan egy gyermeket hallgatunk, mikor arról beszél, hogyha nagy lesz, így lesz, így lesz. Nem akartam jelébreszteni, hagytam almodjon szépeket, amíg csak lehet.

1943. Nyár van. Fáradtan, de boldogan dalolva menetel egy kis magyar csapat az orosz északában.

Tiszti rendfokozatot érhetnek el a kiváló levénték, ha nincs is érettségijük

Béldy Alajos altábornagy nagyjelentőségű beszéde a leventeparancsnokok előtt

A Levente Hírközpont jelenti. A Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnokban a járási leventeparancsnokok és levente körzetparancsnokok számára rendezett ötnapos Központi Iránytadó Tanfolyamon vitéz Béldy Alajos altábornagy, az ifjúság honvédelmi Nevelésének és testnevelésének országos vezetője nagyszabású beszédben vázolta a leventeintézmény legsürgösebb kérdéseit, az ifjúsági nevelés terén való sürgős tennivalókat. A nagy érdeklődéssel fogadott beszédet végighallgatta vitéz Solymossy Ulászló vezérőrnagy, a levénték országos parancsnoka, vitéz Tárcazy Felícides Román miniszteri osztályfőnök, a társadalmi Sport és testnevelés vezetője, a leventeleány mozgalom vezetői, valamint a tanfolyam mintegy ezerfőnyi hallgatói, akik közül még több száz meghívott.

Vitéz Béldy Alajos altábornagy üdvözölte a leventeparancsnokokat, akiket országjárása, gyakori szemléi alkalmával már személyesen is megismert s így azok tisztában vannak vele, hogy milyen szempontok irányítják az országos vezetőt az ifjúság honvédelmi nevelésének és kiképzésének terén.

— Elsősorban a leventeintézmény tisztikaráról akarok szólni — mondotta Béldy altábornagy. — Amíg az állandó tisztikar nincs meg, az áthelyezések csak az ifjúság kiképzését hátráltatják.

Aki azonban a leventeintézménybe kerül, annak úgy kell viselkednie, hogy az ifjúság példát vegyen róla. A viselkedésével ki kell tűnnie, mert amit akarok, hogy más cselekedjen.

Hogyne lennének boldogok, hiszen szabadságra mennek Haza! Nem is bírnák ki csendben. Bele kell ujjongani a világba, hogy: „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország, gyönyörűbb, mint a nagy világ.

Hosszú az út még a vasut állomásig. Megpihennek a kis orosz faluban s hajnalba friss erővel indulnak majd neki az út hátralévő részének. Az elesenedett kis tábor édesen almodik a szalmaágyon a boldog visszavilágolásról. Olyan édes volt az álmuk, hogy nem is hallották a repülőgép berregését s csak egy pillanatra ébredtek fel a gyilkos bombák robbanására s aztán örök álomba zuhantak.

A szegény Pajtás feje, mint megragott futballabda gurult a magyarvér áztatva orosz földön. Begurult az örökélet kapujába. Adj Uram nekik örök nyugodalmat és a Te örök világosságod fényeskedjen minden magyar hősnék.

PARAGI ISTVÁNNÉ

Az új divat eleganciája a vonalak szépségeiben jut kifejezésre, tehát toalettrendelés előtt formáj megjavítására, művészi szabású fűzőt rendeljen

Kováts Sándornénál

valódi, jó anyagból. Szent Gellért. u. 10. Repülőlídon át.

érhelet engem, mint amikor a Kormányzó Ur Ófömlétsége kijelentette nekem: más most már a magyar ifjúság. „Akárhová megyek, mindenütt fegyelmezett magyar ifjúságot látok” — mondotta Ófömlétsége. Az ifjúságnak ma már belső meggyőződésével kezd válni a fegyelem.

— Rendkívül fontos a kisebbségi kérdés — folytatta feszült figyelem közepette az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője.

— Ebben az országban mindenki magyar állampolgár.

Mindenki egyformán részesül a törvény áldásaiban, akármilyen nyelven is beszéljen, de ugyanakkor egyformán felelős is előtte

Ne feledjük, hogy nagy különbség van a világháború előtti és a mai kisebbség között. Mindenkinek éreznie kell, hogy ide tartozik és szívesen vesszük, hogy hozzánk tartozik, nem bántjuk dalukat, táncukat és nem sértegetjük feleslegesen érzékenységeket. Azok, akik ott szolgálnak, tanulják meg a kisebbség nyelvét. Ha ezt egy vezető megtanulta, más szívesen van iránta az ifju s könnyebben vezetheti be a magyar közösségbe.

— Egyik legnagyobb öröm, hogy az iskolákban sikerült bevezetni a honvédelmi ismeretek tanítását, tavaly a fiú-, idén a leányiskolákba. A leányokat nem fegyveres dolgokra tanítjuk, de arra, amire szükségük lesz, mint magyar asszonyoknak, leendő honvédek anyjának.

— Súlyt helyezek a vallásos nevelésre, az ifjúság lelki gondozására. Megkövettem, hogy a leventeifjúság a vasárnapot a lelki gondozásra használja fel és imádkozzék, mert a kereszt és a kard mindig együtt volt ebben az országban!

A továbbiakban megemlékezett a testnevelés reformjáról, amelyt a most megjelenő testnevelési utasítások jelentenek. Végül a leventeleány mozgalomról beszélt.

— A leventeleány intézményt majdnem fontosabbnak tartom, mint a fiukét. Ezzel a mozgalommal sikerül a leányt fegyelmében odavonnom a családi tűzhely megőrzéséhez. Az ilyen családból származó ifjú majd az anya, aki maga is leventeleány volt, azokkal az elvekkel telíti amelyek szerint mi ezt a leányt felneveljük. Milyen könnyű lesz majd ilyen körülmények között az ifjúság nevelése!

— Tanulja meg minden magyar leány, hogyan lesz a családi tűzhely öröközője. Miként

a leventeifju megtanulja a kardforgatást, úgy tanulják meg a leányok a családi tűzhely kialakítását, megőrzését.

A leventeleány mozgalom vezetői láthatatlanul támogatják és segítsék a leventeleány vezetőkné munkáját, de abban ne vegyenek tevékenyen részt.

Vitéz Béldy Alajos altábornagy így fejezte be szavait: A leventeparancsnokok legyenek a magyar ifjúság igazi barátai!

HORNÁNSZKY és REDL Magyar Mezőgazdák Szövetkezete főbizományosa
Nagyvárad, Mussolini-tér 16. Telefon: 10-50.

Gazdák figyelmébe!

Gabonát, hüvelyeseket, magvakat, olajos magvakat

mint kijelölt kereskedők vásárolunk. Magunk és bizományosaink utján készséggel állunk gazdatársaink rendelkezésére és legelőnyösebb átvételt és lebonyolást biztosítunk.

vitéz Hornánszky Pal

azt magamnak kell megmutatnom, hogy hogyan. Ilyen példamutatás az is, hogy soha, de soha nem szabad káromkodni az ifjúság előtt!

— A leventeintézmény célkitűzéséről szólva el kell mondani, hogy a leventéből minden politikát száműztünk. A mi célunk: jó magyar honvédet nevelni.

El szeretném érni, hogy csak nagyor derék, kiváló levénték lehessenek tartalékos tisztok, de közülük azok is elérjék ezt a rendfokozatot, akiknek nincs meg az érettségijük.

— Javasolni fogom, hogy a tartalékos tiszti rendfokozat elérése kizárólag az ifjuvezetői képzettségtől függjön. Ha valaki a leventeleányokéval 9 éve alatt megálta a helyét és kiválóan megfelelt a próbákon, kiáltozza a Honvéd-próbát és vezetőkérségéről mint ifjuvezető tanubizonyosságot tett, akkor honorálni kell ezt a munkát, ezt a vezetői készséget. Az erre alkalmas ifjunak alkalmat kell adni, hogy igazi vezető legyen. Ez a leventeleány mozgalom első célkitűzése: vezetőket nevelni a honvédségnek. Másik célunk, hogy polgári vonalon is figyelembe vegyék azokat a kvalitásokat, amelyeket kilenc év alatt figyelték, neveltek a fiuban s ha férfivá lett, polgári elhelyezkedésére is elősegítsék.

A továbbiakban kifejtette, hogy súlyt helyez a vezetőképzésre, elsősorban az ifjuvezető képzésre. Az ifju nagyon hajlamos a külsőségekre s ha azt akarjuk, hogy a leventeleány mozgalom valóban ifjúsági mozgalom legyen, nem szabad ezt a vágyát elnyomni. Ha nincs egyenruha, legalább legyen meg a leventesapka, a jelvény: sok vidéki fiatalember, aki egyébként nem gondol a tisztaságra, ruházatára, jampeccsen nagyra növeszti a haját.

A magyar ifju külső megjelenésében harcos szellemet sugározzon és ne mozsínészeket utánozzon!

— Sok szó esett a fegyelméről — mondotta később vitéz Béldy Alajos altábornagy. — Nagyobb öröm nem

Kétszer hozott termést ebben az évben egy diófa Érmihályfalván

Érmihályfalváról jelentik: Az idén a csodálatos időjárás egyik meglepetést a másik után hozza. Mindennapos dolog, hogy másodszor virágzott az orgona, sőt a barackfa is. Polyák Ferenc érmihályfalvai kocsigyártó kertjének diófája nemcsak másodszor virágzott, hanem termést is hozott, pöszméte nagyságu diókat. Érdekes, hogy a régi termés még a fán van. Ismeretes, hogy a diófa egyike azoknak a gyümölcsfaknak, amelyek sohasem szoktak kétszer teremni egy évben s ezért a kétszertermő diófának számos csodálója van.

Érdekes, hogy a régi termés még a fán van. Ismeretes, hogy a diófa egyike azoknak a gyümölcsfaknak, amelyek sohasem szoktak kétszer teremni egy évben s ezért a kétszertermő diófának számos csodálója van.

Felhívás a kereskedőkhöz

Az 1922:XII. t. c. 94. §. kimondja, hogy „a munkaadó köteles a tanoncot mindaddig, amíg tanideje tart, iskolába jártatni és a tanoncot az iskola pontos látogatására rászorítani”. A munkaadónak ez a kötelessége a 78.000—1923. K. M. sz. rendelet 161. §. értelmében a próbaidőre is fennáll és a tanonc tényleges alkalmazásába vételével veszi kezdetét. Mithogy az ipartörvény a kereskedőkre is kiterjed, a tanonc iskolázatási kötelezettség a kereskedő tanoncokra vonatkozik. A munkaadó, tehát a kereskedő is, aki alkalmazásban álló tanonc tanidejének tartama alatt iskolába jártatási és az iskola pontos látogatására rászorítási kötelezettségének tanonccal szemben eleget nem tesz, az 1922:XII. t. c. 91. §-ába ütközik, ugyanezen törvény 12. §-ának 4. pontja szerint minősülő kihágási cselekményt követ el, mely cselekmény elkövetéséért a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntető bíróság által 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A törvény ezen rendelkezése ellenére, kereskedő társadalmunk igen sok tagja a multban ezen kötelességének nem tett eleget. Mint, hogy részint a tanoncok megfelelő nevelésének biztosíthatása, részint a kereskedő társadalom utánpótlásának érdeke feltétlenül megkívánja, hogy minden tanonctartó munkaadó ezen kötelességének feltétlenül eleget tegyen és ennek biztosítása érdekében városunk elsőfoku iparhatósága a kereskedő tanoncok beiskoláztatásának megtörténtét és ezek iskolába járásának kötelességének teljesítését, értesülésünk szerint a jövőben a legszigorúbban ellenőriztetni fogja. A kereskedő társadalom tanonctartó tagjainak figyelmét már most felhívjuk arra, hogy ezen rendelkezéseknek a következő tanidőben saját érdekükben tegyenek eleget, nehogy mulasztások miatt, illetve a kihágási eljárás, vagy súlyos büntetésnek tegyék ki magukat.

Horváth Árpád s. k. a Nagyvárad Keresk. Csarnok miniszteri biztos. Wargha Gyula s. k. titkár.

Horváth Árpád s. k. a Nagyvárad Keresk. Csarnok miniszteri biztos. Wargha Gyula s. k. titkár.

Horváth Árpád s. k. a Nagyvárad Keresk. Csarnok miniszteri biztos. Wargha Gyula s. k. titkár.

FERENC JÓZSEF
KESERUVIZ

Az egypengős Extráról, tejkérdésről és az elsötétítésről hangzottak el felszólalások a városi közigazgatási bizottság ülésén

Lakásügy és állampolgársági kérdés a belügyminiszteri felterjesztésben

Nagyvárad, okt. 16. A városi köz-súlyos viszályeket fedezték fel. Elő-igazgatási bizottság péntek délután 5 órai kezdettel tartotta meg ülését dr. Hlatky ndre főispán előklésével. Ez-alkalommal igen érdekes felszólalások és bejelentések hangzottak el a bizottsági tagok részéről.

A polgármesteri jelentés felolvasása után dr. Heinrich Béla tisztifőorvos szolalt fel tejkérdésben. Dr. Soós István polgármester válaszolt a felszólalásra és kifejtette, hogy a legközelebbi jövőben a felmerült panaszok meg fognak szünni. Ennek biztosítéka az, hogy november elején a legmodernebb pastörizáló és más gépekkel felszerelve folytatja munkáját a kirendeltség.

Kortsmáros László országgyűlési képviselő kérdést intézett a főorvoshoz az iránt, hogy történeti mesterségesen és akarattal olyan ténykedés a kirendeltségnél, amelyek következménye a tejkészlet megavavyodása lett.

Dr. Heinrich Béla tisztifőorvos kijelentette, hogy ő is hallott efféle híreszteléseket. Nyomoztatott is ebben az irántban, de pozitív adatokra nem találtak.

Szabó János országgyűlési képviselő szóváltette, hogy olyanok is részesültek a kirendeltség tejéből, akiknek nincs erre jogcímük.

Dr. Soós István polgármester közölte, hogy bizonyos több gyermekes tisztviselők kapnak ebből a tejből. A magá részéről újból bevizsgálattja a tejből részesültek névsorát és amennyiben illetéktelen kap tejet, azonnal beszünteti a további kiszolgáltatást.

A pénzügyigazgatóság jelentése után dr. Novoszel Ferenc pénzügyigazgató-helyetteshez Kortsmáros László országgyűlési képviselő intézett kérelmet. Nevezetesen a pénzügyigazgatóság megvonta több nagyváradai trafik jogosítványát s ezzel kapcsolatosan azt kérte a felszólaló, hogy lehetőleg méltányosan járjanak el ezekkel szemben.

Dr. Novoszel Ferenc pénzügyigazgató-helyettes közölte, hogy egyes helyeken

ilyent vetőmagforgalom csak gazdakönyvvél rendelkező gazdaságnak, illetve gazdaság között bonyolítható le. Akik a fentebb felsorolt nemesített vetőmagra igényt tartanak, igénylésükkel forduljanak közvetlenül a növénynemesítő üzemekhez. A növénynemesítő üzem a hozzá forduló gazdát vetőmag rendelésének elfogadásáról válaszos levelezőlapon köteles kiértesíteni s a gazda a kiértesített válaszos levelezőlappal köteles a Közelelmezési Hivatalban, Szaniszló-utca 15 szám alatt megjelenni, ahol a további felvilágosítást megkapja. Nagyvárad, 1943. október 14.

Dr. Novoszel Ferenc válaszában megjegyezte, hogy a kérdése személyek ügyét kiadták újabb bevizsgálás végett.

Dr. Krüger Jenő utalt arra, hogy a rendőrségi jelentés szerint az elmúlt hónapban 125 légtalmai kihágásért indult meg eljárás, egy igen érdekes tapasztalatáról tett közlést. Történetesen előadta, hogy a napokban este 10 óra után vonattal érkezett Nagyváradra. Miközben a vonat a városba közeledett, az állomás környékén fekvő külső városrészekben a házak nagyrésze élénk világosságban fényelt fel. Szükségnek mondotta, hogy a polgármester lépéseket tegyen és biztosítsa, hogy a periferiákon is tartsa be a lakosság a légtalmai elsötétítési rendelkezéseket.

A közigazgatási bizottsági ülés tárgysorozatának befejeztével ismertették a tagokkal annak a félévi beszámolóknak kiemelkedő pontjait, amelyet a belügyminiszterhez terjesztenek fel. Ebben elősorban a lakáskérdés megoldását javasolják az 1942. évben tett módoszatok alapján, továbbá az állampolgárság megadását azoknak az asszonyoknak, akiknek férjük külföldre távozott, de ők maguk az országban maradtak. Felveti a beszámoló annak szükségességét, hogy mindkét nembeli lakosság részére arcképes igazolvány kiváltását tegye kötelezővé a kormány. Végül pedig a közegészségügyi problémákat és a tüzfajéllást tárgyalja a félévi jelentés.

Vetőmag rendeléssel közvetlenül a növénynemesítő üzemekhez kell fordulni

Nagyvárad thj. város polgármestere 5632—1943. k. é. szám. alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közellátásügyi Miniszter Úr az -943. évi termései nemesített búza, rozs, árpa, zab és kukorica vetőmagvak gazdaság közötti forgalmát 535.311—1943. számú rendeletével szabályozta, hogy a termelők a nemesítő gazdától a vetőmagot közvetlenül szerezhessék be. Miután a fentebb felsorolt termévekből megvásárolt eredeti vetőmég tételeket a beszállítási kötelesség szempontjából a vásárló gazdaság terhére és az eladó gazdaság javára kell írni, az

ilyent vetőmagforgalom csak gazdakönyvvél rendelkező gazdaságnak, illetve gazdaság között bonyolítható le. Akik a fentebb felsorolt nemesített vetőmagra igényt tartanak, igénylésükkel forduljanak közvetlenül a növénynemesítő üzemekhez. A növénynemesítő üzem a hozzá forduló gazdát vetőmag rendelésének elfogadásáról válaszos levelezőlapon köteles kiértesíteni s a gazda a kiértesített válaszos levelezőlappal köteles a Közelelmezési Hivatalban, Szaniszló-utca 15 szám alatt megjelenni, ahol a további felvilágosítást megkapja. Nagyvárad, 1943. október 14.

Dr. Soós s. k. polgármester.

Eladó ingatlanok

Köves ut mentén 137 kh. tanyás birtok ára	2000 P
100 mh. barna homokos föld tanyával urilakással, 8 hold dohányterméssel, ára	2500 P
2 szobás békültözhető ujház	35.000 P
3 szobás komf. ujház	70.000 P
12x67 m. telek épülettel	50.000 P
Körösparti műúton 3 lakásos ujház	32.000 P
Ezenkívül sok kisebb-nagyobb ingatlan van bejelentve.	
Mezei	
Ingatlanforgalmi iroda	
Nagy Sándor-u. 19. Telefon 27-39.	

SZINHÁZ

Színházi iroda közleményei

Jean Gilbert gyönyörű muzsikája nagy operettje: *Marinka, a táncosnő*. Harmath Hilda koloratur primadonna felléptével szombaton este, vasárnap délután és este háromnegyed 7 órai kezdettel van a színház műsorán. Gyönyörű zene, szenzációs táncok. Sok-sok humor és kacagás. Pompás díszletek.

NAGY GYERMEKELŐADÁS szombaton délután egyenyed 4 órai kezdettel a színházban. Szinre kerül: *Latyi-Matyi* (A furfangos cukrászinas) nagyszerű látványos, zenes mese-operett 3 felvonásban. Szabó Ernő rendezésében. Főszereplők: Szabó Ernő, Göndör Klári, Antal Erzsé, Borsos Mária, Körösi Juci, Lendvai Lajos, Halasi Gyula, Barna György és Kiss István. Sok-sok ének és tánc. Vidámság és harsogó derültség. Gyermekeknek feledhetetlen élmény, felnőtteknek vidám szórakozás. „Olesó helyátrak”. Jegyek elővételben még válthatók.

Kovács Károly, a Nemzeti Színház tagjának felléptével *Az ember tragédiája* kerül szinre hétfőn, kedden és szerdán este kivételesen fél 7 órai kezdettel, rendes esti helyárrakkal. Az illusztris vendégművész Madách remekművében Lucifer-t alakítja. Kedvezményes szelvények és utalványok csak a szerdai előadásra érvényesek.

Ártatlan vagyok? Henry Groziere kacagató vigjáték-ujdonságát csütörtökön este „bemutató bérletben” mutatja be a színház. Putnik Bálint rendezésében. Az Andrásey Színház nagyszerű ujdonságát Vaszary János ültette át a magyar színpad számára s telve van szípközölő szellemességgel. 3 óras vidám kacagás és szórakozás! Figyelme! Csak felnőtteknek!

HETI MŰSOR:
Szombat d. u. negyed 4 órakor: *A furfangos cukrászinas* (Latyi-Matyi). Szombaton este háromnegyed 7 órakor: *Marinka, a táncosnő*. Vasárnap délután és este: *Marinka, a táncosnő*. Hétfőn este kivételesen fél 7 órakor: *Az ember tragédiája* (Kovács Károlyval). Kedden este kivételesen fél 7 órakor: *Az ember tragédiája* (Kovács Károlyval). Szerdán este kivételesen fél 7 órakor: *Az ember tragédiája* (Kovács Károlyval).

Ejjeli és nappali légoltalmi gyakorlatot tartanak a jövő héten

A nappali gyakorlat időpontja október 20., az éjjeli gyakorlaté pedig október 21.

Nagyvárad thj. város légoltalmi parancsnoka 1106-1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. kolozsvári IX. honvéd hadtestparancsnokság 19.563 Eln. lgv. pk. — 1943. számú rendelkezéssel a város egész területére és a II-ik csoportba sorolt vagyontárgyak, valamint a III-ik légo. csoportba tartozó építményekre kiterjedő egy nappali és egy éjjeli légo. gyakorlat tartását rendelte el.

A nappali gyakorlat időpontja 1943. évi október 20-ika, az éjjeli gyakorlaté pedig az ezt követő nap, október 21-ike.

Az említett napokon a nappali, illetve esti, vagy éjjeli időben elhangzó, légi veszélyt jelző szirénák megszólaltakor mindenkinél kötelessége úgy viselkedni, mint tényleges támadás esetén.

A riadójel elhangzása után kivétel nélkül minden II-ik csoportba sorolt vagyontárgy, úgyszintén minden III-ik légo. csoportba tartozó építmény (légoltalmát önállóan ellátó ház és házcsoport) légoltalmi parancsnoka maga választotta feltevés szerint gyakorlatot köteles tartani. A gyakorlat célja a légoltalmi felkészültség és működőképességének megállapítása, illetve ellenőrzése. Különösen ki kell terjedni a gyakorlatnak:

- a) a riasztás és annak továbbítására;
- b) a hírendszert ellenőrzésére;
- c) a tüzoltó;
- d) a mentő és
- e) a romeltakarító szolgálat működésére.

A gyakorlat megtartását a m. kir. honvéd állomásparancsnokság, valamint a Légoltalmi Liga közegei meglepetésszerűleg ellenőrizni fogják. A vagyontárgy, ház-, házcsoport légo. parancsnok maga választotta feladatán kívül, az ellenőrző közegek esetenként külön feladatot is fognak adni, amelyeknek végrehajtását ellenőrzik.

A gyakorlatban a hatósági légo. segélyosztások (tüzoltó, mentő, romeltakarító, helyreállító osztagok) szintén részt vesznek külön parancs szerint.

A gyakorlatban a Magyar Királyi Államvasutak állomásai és szervei nem vesznek részt, az elsőtétítést azonban végre kell hajtani. A helybeli kórházak a gyakorlatot kötelesek megtartani azzal az eltéréssel, hogy a beteget az óvóhelyre levinni nem kell.

A hatósági légo. segélyosztások a légi veszély elmúlt szirénája után is egyidejűleg maradnak, a külön kiadott parancsnak megfelelően, őket munkájukban akadályozni

nem szabad. Ugyiszintén végre kell hajtani a maga választotta, vagy az ellenőrző közegek által kiadott feladatnak megfelelően a gyakorlatot annak teljes befe-

jeztéig, a sorolt vagyontárgyaknak és ház-, házcsoportoknak is.

Felhívom a város közönségének figyelmét, hogy mindazok ellen, akik a fentiekben kiadott rendelkezést nem hajtják végre, vagy akik a gyakorlat tartama alatt nem az előírt módon viselkednek, ellenük az 1939 II. t. c. alapján az eljárást megindítom. Nagyvárad, 1943. évi október hó 16-án.

KRASZNAY s. k.
m. kir. rendőrfőtanácsos, légoltalmi parancsnok.

Albrecht Dezső az Erdélyi Fiatalok keddi vitaestjén

Ismeretes olvasóink előtt, hogy a nagyváradi fiatalok lelkes gárdája minden kedden este 7 órakor összejön a Magyar Házban, hogy megvitassa korunk nagy kérdéseit. Kedden szintén 7 órai kezdettel tartja legújabb vitaestjét, amelynek előadója Albrecht Dezső országgyűlési képviselő, az erdélyi fiatalok egykori vezére lesz. A keddi előadáson megvitatják az ő vezetésével megalakított erdélyi fiatalok egy táborba való szervezését és ennek minden fontos kérdését. Soós Lajos főtitkár a na-

pokban Kolozsvárra járt és tárgyalta Albrecht Dezsővel, aki teljesen magáévá tette a nagyváradi mozgalmat és készséggel megígérte támogatását egész Erdély megszervezése érdekében. Megállapodtak a nagyváradi találkozót tekintetében is, amely karácsony vagy újév táján lenne városunkban. A keddi estén ennek részleteit is megtárgyalják. Az este az érdeklődő keresztény fiatalokat ezúton meghívja az Erdélyi Fiatalok vezetősége.

Jelentkezzenek a Közélemezési Hivatalban a réti széna felvásárlására kijelölt körzeti kereskedők

Nagyvárad thj. város polgármestere 5631-1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közélemezési Miniszter úr folyó évi augusztus havában beszerzésre előírt réti széna igénybevitelét eirendelte, miéртis felhívom a Nagyvárad thj. város területén kijelölt körzeti kereskedőket, hogy a

beszerzési kötelezettségről készített nyilvántartásba való beteküdtetés végett, valamint egyéb részletkérdések megbeszélése végett haladéktalanul jelentkezzenek a Közélemezési Hivatalban, Szaniszló-utca 15. szám alatt, délelőtt 8-11-ig. Nagyvárad, 1943. okt. 14.

Dr. Soós s. k. polgármester.

Október 31-ig fel kell ajánlani a beszerzési kötelezettség teljesítésére szánt csöves vagy morzsolt kukoricát

Nagyvárad thj. város polgármestere 5630-1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közélemezési Miniszter úr 120.400-1943. K. M. számú rendelkezés értelmében közlöm az érdekeltekkel, hogy a beszerzési kötelezettség teljesítésére szánt csöves, vagy morzsolt kukoricát 1943. évi október hó 31. napjáig kell valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek felajánlani.

A rendelkezés elrendeli azt is, hogy minden egyes gazdálkodó köteles október hó 31. napjáig nyilatkozni arra nevezve, hogy a még hátralékos beszerzési kötelezettségének milyen mennyiségű, vagy termékkel óhajt eleget tenni. A gazdálkodók a nyilatkozatát írásban, hivatalos úrlapon kötelesek megtenni.

Felhívom a helybeli Közélemezési Hivattól gazdakönyvet kapott termelőköt, hogy nyilatkozatát végett a következő sorrendben jelentkezzenek a hivatal (Szaniszló-u. 15.) 6. számú szobájában:

1-100 sor. gazdakönyvvel ellátottak október hó 18-án.

101-200 október 19-én.

201-300 október 20-án.

301-400 október 21-én.

401-500 október 22-én.

501-600 október 23-án.

601-700 október 25-én.

701-1000 október 26-án.

I-1-1. 30-ig és II. 1-11. 50-ig 27-én.

II. 51-11. 150-ig 28-án.

Azok, akik bármely oknál fogva a fentjelzett időben nem jelentkezhetnek, folyó hó 29-én és 30-án kötelesek nyilatkozatukat végett jelentkezni.

Felhívom az érdekeltek figyelmét arra a körülményre, hogy a jelen hirdetményben foglaltak be nem tartása a 2980-1943. M. E. számú rendelet 7. paragrafusában meghatározott kihágást képezi és mint ilyen hat hónapig terjedő elzárással büntethető.

Nagyvárad, 1943. október hó 13-án.

Dr. Soós, sk., polgármester.

Mi van a Hivatalos Lapban?

A Budapesti Közlöny pénteki, október 15-i, 232. száma fontos rendelkezéseket tartalmaz a Légoltalmi Liga működésének előmozdításáról, valamint a II. légoltalmi csoportba sorolt vagyontárgyak és a II. légoltalmi csoportba tartozó építmények légoltalmának további megszervezésének, a földmívelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről, valamint szakszerűségének előmozdításáról szóló előbbi rendelet hatálybalépítése és végrehajtása, a honvédelemről szóló 1939:II. t. c. végrehajtására vonatkozó Utasítás III. Része 2. ímének újabb módosítása és méltótlós eljárás cukorkinálás tárgyában.

A Róm. Kat. Nőszövetség kereszt-akciója

Katolikus egyesületek tagjai és iskolás gyermekek árusítják a Nőszövetség által kibocsátott kis fehér papirkereszteseket „Hiszek az örökéletben” felirással, melyeket gyertya helyett elhunytjaink sírjára tehetünk azzal a gondolattal, hogy amikor megvettünk egy-egy ilyen kis keresztet tulajdonképpen *almizsánát* adunk, mert a keresztcsékek bevételéből a szegények kapnak tőlre segítséget.

Milyen munkalehetőségeket kínál a Munkaközvetítő?

A nagyváradi m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 28. sz. Telefon: 25-76) 1943. évi október hó 13-án kelt kimutatása szerint, az elmúlt héten elhelyezett 58 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

1. cimefűtő, 1. cukrász, 1. ezabó, 2. bádgos és vízvezeték-szerelő, 1. vas és fém-sztergályos, 1. munkafelügyelő (hadi gondozott), 3. szolga-kifutó, 18. napszámos, 1. szabónő, 2. szövőnő, 31. gyári munkásnő, 1. mindenes szakácsnő, 11. bejáró takarítónő, 11. állandó háztartási alkalmazott. Összesen: 85 egyén.

Foglalkozást keresnek:

21. ipari szakmunkás, 19. gyári, betanított és egyéb segédmunkás, 3. kereskedősegéd, 5. tisztviselőnő, 7. szolga-kifutó, 1. mosó-vasalónő, 17. állandó háztartási alkalmazott, 5. mindenes szakácsnő, 6. bejáró takarítónő, 1. szállodai segédmunkásnő. Összesen: 85 egyén.

Betöltendő tanonchelyek:

1. kegytárgy és papírárú kereskedő, 2. dobozkészítő, 1. cukrász (nő).

Elhelyezést kereső tanoncok:

1. cukrász (nő).

17-es Bajtársi Parancs!

A M. Kir. Gábor Áron Honv. Tüzérségi Hadapródiskola október 17-én tartja templom felszentelését, Országzászló avatását és vándor díjárnak kiosztását. Szövetség képviselői magát Kőrösy Kamit tart. fhdgy. bajtársunk vezetésével.

Az ünnepély kezdete 8 óra 30. p. gyülekezés a Székházunkban, indulás reggel 8 órakor. Felkérjük bajtársainkat az ünnepély részvételére, jelentkezés az irodában. Elnökség.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
3 óra 12.40 P.
Postatakarékpénztári csekszámlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Vers az otthon nélküli diákról

Írta: Nagy Miklós

Nyolc éven át az országutat járta;
Sötét hajnalban indult iskolába.
Suttogva költögette édesanyja;
A reggelije ott volt az ablakba!

Osonva indult, nehogy felébredje
A testvérkéket, Allomásuk messze
Dülöütön vágott az országútra
És ott esővel, széllel versenyt futva

Tartott az állomásra, le ne kessen;
A vonat fénylőt messze a sötétben.
Nyüzsgő vonat folyosó sarkában
Tanult félhangon történelmet, szám-
tant.

Az állomásról át az üres parkon
Utcaiken át loholt mellet fullasztón.
Th. utcacsprók, tesztek tanúságot.
Koshedt ruhában, kék arccal mit
fázott.

Borzas verékként tudás pilvarában
Kapkodta fej a hullott magvaeszkákat.
A láska volt asztala ehédre,
S futott ismét, hogy vonatát elérje.

Igy járt nyolc éven át, mert nem volt
senki.
Ki mondta volna: Jöjj, van egy sze-
letnyi
Szégyent még nálam, ágy, kenyér és
asztal.
Tanyák diákja, senki sem marasztalt!

Ó nemzelem, a fészked igazítva
Szükséged lesz acélos ifjaidra.
Ne szél, eső csapkodja gyermeked arcát,
Oleld magadhoz őt te új magyarságl!

Leégett valakinek a háza, ezt olvashatja az újságban. Es nem volt biztosítva. Elképzelheti azt a kétségbeesett helyzetet, amelybe embertársa jutott! Előzze meg a szerencsétlenséget, mely őt is érheti! Kössön Tűzbiztosítást. Az 1857-ben alapított legrégebbi **Első Magyar Általános Biztosító Társaság** helybéli: Szent László tér 2. sz. alatti főgynöksége minden módozatra nézve tanácsal szolgál.

FELHÍVÁS A NAGY SÁNDOR JÓZSEF POLGÁRI FIISKOLA NÖVENDÉKEIHEZ. Felhívom az I. és II. számú polgári fiúiskolába már beiratkozott, vagy beiratkozni szándékozó III. és IV. oszt. nyilvános tanulókat, hogy e hó 18-án (hétfő) d. e. 10 órakor a II. sz. polgári iskola udvarán jelenjenek meg. Iskolai leventeparancsnok.

Agyonlőtték a belgrádi rendőrség főnökét, Zágrábból jelentik: (MTI) Belgrádból érkezett jelentés szerint Pavle Gyorgyevicsot, a belgrádi rendőrség főnökét agyonlőtték. Gyorgyevicsot Mihailovics tábornok szervezete ítélte hatáltra.

Minisztertanácsot tartott a kormány. A MTI jeleenti: A kormány tagjai csütörtökön délután minisztertanácsot tartottak, amelyen a földművelésügyi miniszter a vízgazdálkodással kapcsolatos törvényjavaslatot ismertette.

Budapesten elhunyt dr. Nagy János járásbíró. Nagyvárad, okt. 16. Ma fekete gyászobogo jelent meg a nagyváradai törvényszék homlokzatán. Dr. Nagy János járásbírói alelnök 63 éves korában hosszas szenvedés után egy budapesti klinikán elhunyt. A halált súlyos betegsége okozta.

AMERIKAI REPÜLŐGÉPEK KÉNY-SZERLESZÁLLÁSA MÜNCHEN VI-DÉKÉN. Berlin. (MTI): A Német Távirati Iroda jelenti: A legutóbbi amerikai bombatámadás során öt amerikai bombázó kényszerleszállást hajtott végre München vidékén.

Felhívás a Nagy Sándor József polgári fiúiskola növendékeihez. Felhívom az I. és II. számú polgári fiúiskolába már beiratkozott, vagy beiratkozni szándékozó III. és IV. oszt. nyilvános tanulókat, hogy e hó 18-án (hétfő), délelőtt 10 órakor a II. sz. polgári iskola udvarán jelenjenek meg. Iskolai leventeparancsnok.

Raeder német vezértengernagy és Meisler államminiszter Budapesten. A MTI jelenti: Raeder vezértengernagy és Meisler államminiszter pénteken délután Budapestre érkeztek, hogy a német birodalom vezére által a Kormányzó Ur Öföméltóságának 75-ik születésnapjára ajándékozott jachtot átadják.

BUTORT színeset MEZEI-TŐL

Háló, kombinált és előszobák. Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.) Konyha újdonságok

WASHINGTONBA ÉRKEZETT HAITI ELNÖKE. Madrid. (MTI) Haitinek a legkisebb amerikai köztársaságnak elnöke csütörtökön Washingtonba érkezett, ahol Roosevelt fogadta.

A zilahi törvényszékhez helyezték át dr. Enyedy Róbertet. A MTI jelenti: Az igazságügyminiszter a Kuria ítélete alapján Enyedy Róbert dr. budapesti törvényszéki tanácselnököt a zilahi törvényszékhez helyezte át.

SÜLYOS KOLERAJÁRVÁNY DÜ-HÖNG INDIÁBAN. Lisszabon. (MTI) Az angol hírszolgálat szerint India egyes vidékein súlyos kolerajárvány dühög. Vannak olyan vidékek is, ahol az egész lakosság elpusztult.

Kínos közbeszólások zavarták meg Amery indiai miniszter beszédét. — Amsterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brit híriroda jelentése szerint Amery, indiai miniszter birminghami beszéde alatt többször rendzavarás történt. Egy indiai ember váratlanul zászlót bontott ki, amelyen ez a felírás volt olvasható: „Churchill és Amery öldösi India férfait, asszonyait és gyermekeit”. Amery beszédét, mint a jelentésből kiténik, többször félbeszakították, amikor az indiai önkormányzat létesítésére irányuló tárgyalásokról beszélt. Amikor azt kérdezte a hallgatónktól, hogy ki akadályozza India szabadságát, hangosan ezt kiáltották feléje: „Őn!”

HÓSI HALOTTAIT ÜNNEPLI JAPÁN. Tokió. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Tokió csütörtök este óta ünnepi hangulatban van. Csütörtökön kezdődtek meg azok a nemzeti ünnepségek, amelyek során mintegy huszezer japán hősi halott emlékét örökítették meg. Lelküket a yasukun szekrénybe, a japán nemzet szentégtartójába helyezték. A színtisztá vallási felfogás szerint ezek a lelkek ezzel istenekké váltak. Az elesettek hozzátartozói a kormány meghívására tízezerrel érkeztek Tokióba és állottak sorfalat a szent szekrényhez vezető útvonalon, mialatt a főpap elvégezte az istennéavatás szertartását. Szombaton este lesz az ünnepségek csúcspontja, amikor maga a Tennó is megjelenik a szekrény előtt.

Finnország hozzájárult amerikai adósságösszegének fölemeléséhez. Helsinkiből jelentik: (MTI) Finnország hozzájárult ahhoz, hogy az Egyesült Államokban fennálló adósságának törlesztését husz évenként évi 42.000 dollárra emeljék fel. Az intézkedés oka az, hogy Finnország a finn-orosz háború idején két éven keresztül haladékosan kapott a törlesztésre. Ennek pótlására szolgál az új megállapodás, mely szerint Finnország 1945 június elsejétől kezdve fizeti a felemelt összeget.

EPP TÁBORNOK 75 ÉVES. Berlin. (MTI) A NTL jelenti: Lovag Epp Ferenc tábornok október 16-án ünnepi születésének 75-ik évfordulóját. Ő volt az első Reichswehr-tábornok Bajorországban, aki Hitlerhez csatlakozott. 1933-ban bajor birodalmi helytartóvá nevezték ki.

Jön! Közeledik!
Száguld felénk a siker szárnyain az
ORIENT EXPRESS
az ünnepelt filmrendező és az ártatlan vidéki fruska mulatságos története.
Főszerepben: Ajtay Andor, Pel-sőczy Irén, Csorjos, Vaszary, Pethes
Bemutató hétfőn az **APOLLO**-ban
Vasárnap utoljára:
Az 50 éves férfi

Mussolini fogadta a pénzügyminisztert és a népnevelési minisztert. Milánóból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Duce — mint a fasiszta kormány rádiója jelenti — pénteken főhadiszállásán fogadta Pellegrino pénzügyminisztert és Minaldi népnevelési minisztert.

Az Americana Veni Sancteja. Holnap, vasárnap délelőti fél 11 órakor tartja az Americana Veni Sancteját az Orsolyák templomában, amelyre a tagokat ezton meghívja az Americana priorja.

Őszinte mozikritika

Egy bolond százat csinál

— Bemutató a Belvárosi Mozióban —
Szinte jól esik a eok komoly és meg-rázó filmtragédia után ez a filmböhö-zat, amelynek két úszóhajónő (Egry Mária és Hidvéghy Valéria), kedélyes nagybácsijuk (Rajnay Gábor), továbbá egy valódi afrikai oroszlanvadász-gróf (Latabár Kálmán) és hasonmása: a fő-pincér (ismét Latabár Kálmán), az utóbbinak barátja, a karmester (vitéz Benkő Gyula), a főpincér menyasszo-nya (Raffay Blanka), az elmeorvos (Halmay Tibor), grófi inas (Mály Gerő) és három tudós (Köpeczy Boóc Lajos, Bánhidy, Misoga) a főszereplői.

A filmet az Aurora-filmvállalat készí-tette, rendezője a magyar filmböhö-zatok rendezőkirálya: Mártonffy Emil. Szerkeszti, lélektani, szereplésselosztási, stb. szempontból, kifogástalan. Mindvé-gig felfokozottan osztja, sőt szórja a derűt, Latabár önmagát mulja fel, amikor a filmtéchnika segítségével ma-gát megkettőzve jelenik meg a mozi-vászonon, hol két külkejében azonos, de lelki alkataban teljesen különböző sze-mélyt (gróf és főpincér) alakít. Töké-letesen.

Érdemes megnézni!
Olvas Péter dr.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

MEGNYILT Beier László szövet-, bélés- és kötöttáru Deák Ferenc-u. 2

SPORT

Elutazott a NAC Salgótarjánba

Bizalommal tekint a csapat a mérkőzés elé

Tegnap számuukban megírtuk, hogy milyen nehéz körülmények között készült a zöld-fehér csapat a héten nagy esatájára, a salgótarjáni rangadóra. Betegségek, sérülések, behívások tizedelték a csapatot és már-már úgy látszott a dolog, hogy a csapat nagyobbik felét ifjúsági játékosokkal kell kiegészíteni. Azonban pillanatnyilag sikerült Mészáros és Onody szolgálatát elintézni, a betegek is rendbejötték valahogy, úgy, hogy a DVSC elleni csapat utazott el Salgótarjánba is, Rónay Ferenc edző kíséretében.

A csapat a ma hajnali vonattal indult utnak és a körülményekhez képest, elég jó hangulat volt a játékosok között.

A gyülekezésnél Tóth Matyival beszélgettünk:

— Igen nagyra becsülöm a SalBTC együttesét — mondta a népszerű válogatott esatár. — Ritka csapat az, amelyben annyi klasszis játékos volna, mint a tarjáni együttesben. Különösen a esatársor belsőhármását tartom nagyra, Mészároséknak igen jól kell állni a sarat, a veszélyes esatárok előtt. Ha ők ott hátul tartani tudják a vonalat, mi elől elvégezzük kötelességünket.

Rónay Ferenc edző így bucsuzott: — Átérik a fiuk, hogy milyen sorsdöntő esata előtt állnak, így remélem, minden erejüket beleadják a küzdelembe. Ha balszerencse nem üldöz bennünket, úgy legalább az egyik pontot elhozuk Tarjánból.

Igen izgalmas labdarugó műsora lesz vasárnap az Erzsébetligeti sportpályának

A NAC vasárnap Salgótarjánban játszik vidéki rangadót, városuk azonban nem marad labdarugó program nélkül. Idehaza játszik a MÁV és az NMK Törökvs első csapata is NB III. bajnoki mérkőzést. A vasárnapi mérkőzéseknek az a fő érdekessége, hogy a MÁV az első helyét akarja behiztosítani, az ötödik helyen lévő Törökvs pedig feljebb akar kerülni. Vasutasainknak ugyanis már nem szabad több pontot veszíteniük, ha elővasok akarnak maradni továbbra is. De a Töri sem vezethet már mérkőzést, ha komolyan feljebb akar kerülni a ranglistán. A csapatok a következő felállásban játszanak:

MÁV-Nagykárolyi AC.

A csapat fél 2-kor az Erzsébetligeti pályán, a következő felállásban játszik:

Körödi, Pázmándi, Balk, Ipacs, Kálmán, Csiki, Lisztes, Jenei, Liszka, Takács, Bódis.

NMK-Törökvs-Szatmári VSE.

A Törökvs a szatmári vasutasokat látja vendégül és a jöképességü MÁV csapat ellen a következő felállásban játszik:

Bíró, Pintye, Briadás, Bakucz, Szabó, Matyi, Papp, Erdei, Szilágyi, Turkus.

Hol és kivel játszanak többi csapataink?

A MÁV II. Békésen játszik a B. Leventével, a következő felállásban: Makó, Novák, Báthori, Laczkó, Nagy, Nacsádi, Tódor, Fehér, Szilágyi II., Hoffmann, Huszár.

NAC III. — Nagyszalotai Törökvs. Rhédey-kerti pálya, délelőtt fél 11-kor.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, OKTÓBER 17.

- 7.30 Szózat, Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Öszinte beszéd.
- 9.00 Unitarius istentisztelet a Kohári utcai templomból. Igét hirdeti Nagy Zoltán tábori főlelkész.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet dr. Vargha Theodorich ferences tartományfőnök mondja.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet a Bécsi kapu-téri templomból.
- 12.15 Levente-műsor.
- 12.55 Rádiózenekar.
- 13.45 Időjelzés, hírek, vízállásjelentés.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 15.45 A keringőtől a kongáig.
- 16.15 Cholnoky Jenő beszél a Szaharáról.
- 16.35 Forrai Miklós kamarakórusa Kodály bemutatókat énekel.
- 16.55 Hírek.
- 17.00 Farkass Béla cigányzenekara.
- 17.35 Fejes Teri csevegése.
- 18.30 Magyar filmmuzika.
- 19.00 A rádió hangversenydobozjáról.
- 19.50 A kék róka, Színházi játék.
- 21.30 Strauss-keringők.
- 22.40 Magyar nóták.

Budapest II.

- 9.00 Hanglemez.
- 12.15 Schubert: Esz-dúr zongora harmas.
- 17.00 Ákom Lajos orgonál.
- 17.35 Az Operaház előadásának közvetítése: Faust.
- 21.10 Táncezen.
- 21.30 Loversenyeredmények.
- 21.40 Nagyvandó tánczenekar.

HÉTFŐ, OKTÓBER 18.

- 6.00 Úzen az otthon.
- 6.25 Ebresztő. Torna, Reggeli zene.
- 7.00 Hírek. Közlemények.
- 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
- 8.30 A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája.
- 10.10 A rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Pallag János hegedű.
- 11.40 Szentesi Tóth Kálmán dr. előadása.
- 12.10 Rádiózenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek.
- 14.00 Táncezenekar játszik.
- 15.00 Horváth Dudás József cigányzenekara muzsikál.
- 15.25 Aldo Marsili előadása Pompeiről.
- 16.00 Gáspár Gyula előadása.
- 16.20 Németh Anna énekel.
- 17.00 Mindenből egy keveset.
- 17.45 Halász Gábor előadása.
- 18.00 A Magyar Nemzeti Bank Dalár daja.

- 18.30 Jávor Pál verseket mond.
- 18.35 Solymosy Lajos táncszámokat zongorázik.
- 19.00 Papp Viktor előadása.
- 19.50 Kittenberger Kálmán felolvasása.
- 20.00 Operaházi zenekar.
- 22.40 Operetttrészetek.

Budapest II.

- 19.00 Német nyelvoktatás.
- 19.30 Sallay Józsa és Milinkovich Gemma kettősöket énekel.
- 20.10 Pukánszky Kádár Jolán dr. előadása.
- 20.35 Pertis Pali cigányzenekara.
- 21.40 Szalontót.

KEDD, OKTÓBER 19.

Budapest I.

- 6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.25 Ebresztő. Torna, Reggeli zene.
- 7.00 Hírek. Közlemények.
- 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
- 8.30 A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája.
- 10.15 Weidinger Ede szalonzenekara.

- 11.15 Kamarazene.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Rendőrzenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Finn dal és zene.
- 15.00 A Folyamérök ezalonzenekara.
- 15.50 Gyermekdelután.
- 16.20 Tárogatonégyes cimbalomkísérettel.
- 17.00 Magyar nóták.
- 17.45 Ady-antológia.
- 18.30 Géczy Barnabás zenekara.
- 19.00 A Filharmoniai Társaság rendkívüli hangversenyének közvetítése.
- 20.15 Reményik Sándor versei.
- 20.35 Orlay tánczenekar.
- 21.10 Mendöl Tibor előadása.
- 21.30 Táncelemek.
- 22.40 Szórakoztató zene.

Budapest II.

- 19.00 Mezőgazdasági felőra.
- 19.30 Halk melódiák.
- 20.10 Török Gyula emlékezete.
- 20.25 A Filharmoniai Társaság rendkívüli hangversenyének közvetítése.
- 21.30 Melles Béla zenekar.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Télikabátot** ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. — 919
- Bérházak, magánházak** eladók **lényképek** megtekinthetők, eladó többek között **Kálvária-u. 121.** magánház, — **Török Ignác-u. 114** magánház, — **Arpad vezér** utcában két, es egyszobas lakású bérház 700 négyzetméteres telekkel 32.000 pengő. **Szacsvay** utcai bérházból 2 szoba, konyha, örökkláé, **Gr. Tisza** utcában öt üzlettel, két lakósal bíró bérház 80.000 pengő. **Téglavető** utcában három lakrészes bérház 30.000 pengő. **Mindszent** utcában 880 négyzetméteres telek 12.000 pengő. — **Kölcsonók** kaphatók betáblázásra, több évre. — **Társakat** keresek személyes közreműködéssel és 15-20.000 pengő tőkével. **Jelinek** ingatlaniroda, Telegi-utca 2. — 909
- HASZNALT** léglát megvételre keresünk. **Cim a kiadóban.** — 867
- Eladó** boroshordók, asztalispór, prés. **Gillányi-u. 64.** — 893
- Beköltözhető** házrész eladó. **Cim a kiadóban.** — 890
- Uj Singer** súlyesztő eladó. **Telegi-utca 12. ajtó 5.** — 905
- Vageszlenyét** kg-onként 20 filléért vásárol a Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. — 886
- Wertheim** szekrény hároms, eladó. **Ritók Zsigmond-u. 24.** — 906
- Használt** és új téglá eladó. **Hegyesi Márton-u. 16.** — 898
- Kombinátszoba,** konyha, rekamiér eladó. **Verő asztalos, Kapucinus-u. 11.** — 725
- Földigéző** báránybőrrel bélelt férfikocsi buda ezer pengőért eladó. **Berkovics Ferenc-u. 49.** — 907
- Jókarban** levő tiszta hencsert megvételre keresek. **Pintér, Csáky-utca 24.**
- Szilvaiz** édes, jótállással, állóképes, maximált árért kapható Kováts Erzsébet, **Mussolini-tér 10.** — 904

Különféle

- Fertőtlenítést,** poloska, molyle és mindennemű férgek irtását 38 év gyakorlattal vállalja **Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56.** — 313
- Paragazzal** poloskát, molylet, petét mindenből felelősséggel irtja. **Csutorás Szigligeti u. 7. Telefon 14-21** — 664
- Brandisz** magányomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál. **Nagyvárad, Hodossy-u. 30.** — 903
- Könyvelést,** üzleti könyveknek felkeltését, vezetését, ügyvitel szervezését es felülvizsgálást **szakezerüben** és lelkiismeretesen intézi, adóügyekben felvilágosítást, segítséget nyújt **Tóth Gizella** könyvelési irodája, **Ceengeri-utca 8.** Telefon hívószám 29-26. — 525

Varrógépjavitás egyévi felelősséggel Jakab műszerésznél, **Kossuth-u. 5.**

Kölcson 5 éves 5 es fél százalékos költségmentesen kapható „Hitelszövetkezettől”, **Bethlen István-u. 6.** — 826

Állást nyec

- Intelligens** keresztiény fióküzletvezetőt keresünk, lehetőleg gyakorlattal, élelmiszer, cukorka eladásban. Irásban ajánlatot fizetési igény megjelölésével kerünk „Ovadék 1000 pengő” jellegre **Rudolf Moseéhoz.** — 302
- Házvezetőt** vidéki gazdaságba felvezet **András, Vörösmarty-u. 73.** — 901
- Ügyes** kiszolgálót és kifutót felvezet **Osztas és Társa, Rákóczi-u. 1.** — 300
- Szabósegédet** és tanulóat azonnal felvezet **Végső, Telegi Pál-u. 47.** — 899

Állás keres

Ajánlkozok háztartásban teljesen jártas, német idősebb urinó magánokhoz, esetleg nagyobb gyermek mellé. **Cim kiadóban.** — 894

Ingatlan

Akik magánházat, bérházat, birtokot, eszölöt, üzletet, malmot eladni, venni akarnak, keressek fel **Popovics** ingatlanközvetítő irodát, **Szent János-u. 6.** Telefon: 15-67. — 897

Oktatás

Gimnázisták, polgáristák tanítását vállalja középiskolai tanárnó. **Ráday Gedeon-u. 22.** — 883

Szabó Ferenc GYORSIRÓ. és **GEPIRÓISKOLAJA,** Nagyvárad Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941.—42.) Vidékieknek vasutj kedvezmény. Telefon: 29-78

Elveszett

Elveszett Hegedüs Sándor névre kitalított 50 százalékos utazási arcképes igazolvány és más igazoló iratok **Nagyváradtól Margittáig Székelyhídon** keresztül az országuton. Beosztás megvaló juttalomban részesül **Margittán Ujvár-utca 1.** — 908

KIADÓTULAJDONOS:
SENET LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel. igazgató: **Dr. Paál Árpád** főszerkesztő
A kiadásért felel. igazgató: **Dr. Virág Jeromos** Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilárdi Dávid-utca 5. szán